

Współfinansowano w ramach projektu nr FENX.01.05-IW.01-0102/24
pn. **Wdrażanie Planu działań dla priorytetowych dróg przenoszenia inwazyjnych gatunków
obcych ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie na
Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.**

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawy prawne dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się IGO, w tym obowiązki wynikające z ustawy o gatunkach obcych

Kontrole urzędowe, Centralny Rejestr Danych o IGO i przepisy karne

– Karolina Mazurska, Barbara Tokarska-Guzik, Wojciech Solarz, Rafał Maciaszek, Tomasz Mroczkowski, Izabela Sachajdakiewicz

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

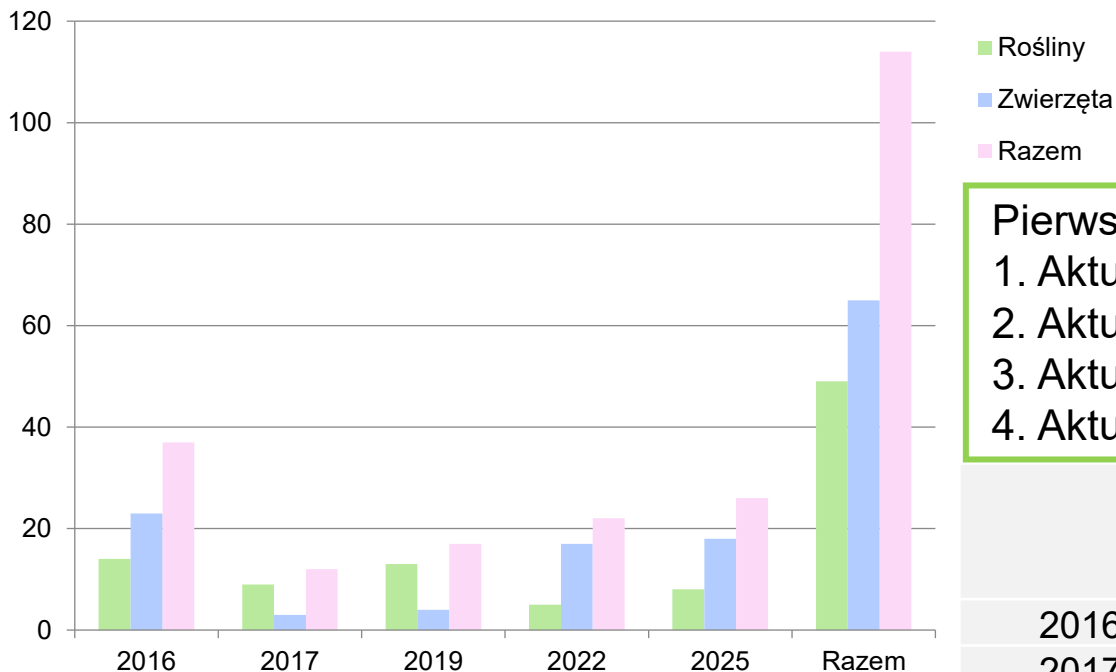

- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014** z dnia 22 października 2014 r. w sprawie **działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych** (Dz. Urz. UE L 317 z 04.11.2014, str. 35, z późn. zm.)
- **rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1141** z dnia 13 lipca 2016 r. przyjmujące **wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii** zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 (Dz. Urz. UE L 189 z 14.07.2016, str. 4, z późn. zm.) wraz z aktualizacjami: rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/1263, rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/1262, rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2022/1203 oraz rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2025/1422

LISTA inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii

Pierwsza lista – 2016 r.
1. Aktualizacja – 2017 r.
2. Aktualizacja – 2019 r.
3. Aktualizacja – 2022 r.
4. Aktualizacja – 2025 r.

	Rośliny	Zwierzęta	Razem
2016	14	23	37
2017	9	3	12
2019	13	4	17
2022	5	17	22
2025	8	18	26
Razem	49	65	114

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Rok pojawienia się na liście
1	barszcz perski	<i>Heracleum persicum</i>	2016
2	barszcz Sosnowskiego	<i>Heracleum sosnowskyi</i>	2016
3	burunduk	<i>Tamias sibiricus</i>	2016
4	czebaczek amurski	<i>Pseudorasbora parva</i>	2016
5	eichornia gruboogonkowa	<i>Eichhornia crassipes</i>	2016
6	ibis czczony	<i>Threskiornis aethiopicus</i>	2016
7	kabomba karolińska	<i>Cabomba caroliniana</i>	2016
8	koati	<i>Nasua nasua</i>	2016
9	komarnik wirginijski	<i>Baccharis halimifolia</i>	2016
10	krab welnistoreki	<i>Eriocheir sinensis</i>	2016
11	lagarosyfon wielki	<i>Lagarosiphon major</i>	2016
12	mangusta złocista	<i>Herpestes javanicus</i>	2016
13	mundżak	<i>Muntiacus reevesi</i>	2016
14	nutria	<i>Myocastor coypus</i>	2016
15	opornik łatkowaty	<i>Pueraria montana</i>	2016
16	partenium ambrozjowate	<i>Parthenium hysterophorus</i>	2016
17	rak Luizjański	<i>Procambarus clarkii</i>	2016
18	rak marmurkowy	<i>Procambarus fallax f. virginalis (P. virginalis)</i>	2016
19	rak pręgowany	<i>Orconectes limosus (Faxonius limosus)</i>	2016
20	rak sygnałowy	<i>Pacifastacus leniusculus</i>	2016
21	sterniczka jamajska	<i>Oxyura jamaicensis</i>	2016
22	szop pracz	<i>Procyon lotor</i>	2016
23	trawianka	<i>Perccottus glenii</i>	2016
24	tulejnik amerykański	<i>Lysichiton americanus</i>	2016
25	wąkrota jaskrowata	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	2016
26	wiewiórczak rdzawobrzuchy	<i>Callosciurus erythraeus</i>	2016
27	wiewiórka czarna	<i>Sciurus niger</i>	2016
28	wiewiórka szara	<i>Sciurus carolinensis</i>	2016
29	wrona orientalna	<i>Corvus splendens</i>	2016

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Rok pojawienia się na liście
30	wywłócznik brazylijski	<i>Myriophyllum aquaticum</i>	2016
31	żaba rycząca	<i>Lithobates (Rana) catesbeianus</i>	2016
32	żółw ozdobny	<i>Trachemys scripta</i>	2016
33	xx	<i>Ludwigia grandiflora</i>	2016
34	xx	<i>Ludwigia peploides</i>	2016
35	xx	<i>Orconectes virilis (Faxonius virilis)</i>	2016
36	xx	<i>Persicaria perfoliata</i>	2016
37	xx	<i>Vespa velutina nigrithorax</i>	2016
38	barszcz Mantegazziego	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	2017
39	gęsiówka egipska	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	2017
40	gunera chilijska	<i>Gunnera tinctoria</i>	2017
41	jenot	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	2017 (2.02.2019)
42	moczarka delikatna	<i>Elodea nuttallii</i>	2017
43	niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i>	2017
44	piżmak	<i>Ondatra zibethicus</i>	2017
45	rozplenica szczecinkowata	<i>Pennisetum setaceum</i>	2017
46	trojeść amerykańska	<i>Asclepias syriaca</i>	2017
47	wywłócznik różnolistny	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	2017
48	xx	<i>Alternanthera philoxeroides</i>	2017
49	xx	<i>Microstegium vimineum</i>	2017
50	bass słoneczny	<i>Lepomis gibbosus</i>	2019
51	bożdrzew gruczołowaty	<i>Ailanthus altissima</i>	2019
52	chmiel japoński	<i>Humulus scandens</i>	2019
53	gymnokoronis dębolistny	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>	2019
54	jadłoszyn baziowaty	<i>Prosopis juliflora</i>	2019
55	majna brunatna	<i>Acridothores tristis</i>	2019
56	salwinia uciążliwa	<i>Salvinia molesta (Salvinia adnata)</i>	2019
57	smokrzyn tojadajny	<i>Triadica sebifera (Sapium sebiferum)</i>	2019
58	sumik koralowy (sumik węgorzowaty)	<i>Plotosus lineatus</i>	2019

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Rok pojawienia się na liście
59	wężówka japońska	<i>Lygodium japonicum</i>	2019
60	xx	<i>Acacia saligna</i> (<i>Acaciacyanophylla</i>)	2019
61	xx	<i>Andropogon virginicus</i>	2019
62	xx	<i>Arthurdendyus triangulatus</i>	2019
63	xx	<i>Cardiospermum grandiflorum</i>	2019
64	xx	<i>Cortaderia jubata</i>	2019
65	xx	<i>Ehrharta calycina</i>	2019
66	xx	<i>Lespedeza cuneata</i> (<i>Lespedeza juncea</i> var. <i>sericea</i>)	2019
67	bilbil czerwonooplamy	<i>Pycnonotus cafer</i>	2022
68	dławisz okrągłolistny	<i>Celastrus orbiculatus</i>	2022 (2.08.2027)
69	gambuzja kropkowana	<i>Gambusia holbrooki</i>	2022
70	gambuzja pospolita	<i>Gambusia affinis</i>	2022
71	jeleń aksis	<i>Axis axis</i>	2022
72	lancetogłów królewski	<i>Lampropeltis getula</i>	2022
73	moron biały	<i>Morone americana</i>	2022
74	pistia rozetkowa	<i>Pistia stratiotes</i>	2022 (2.08.2024)
75	platana szponiasta	<i>Xenopus laevis</i>	2022 (2.08.2024)
76	przydenka żebrowata	<i>Fundulus heteroclitus</i>	2022 (2.08.2024)
77	rdest wielokłosowy	<i>Koenigia polystachya</i>	2022
78	sumik czarny	<i>Ameiurus melas</i>	2022
79	wiewiórczak zmienny	<i>Callosciurus finlaysonii</i>	2022
80	xx	<i>Channa argus</i>	2022
81	xx	<i>Faxonius rusticus</i>	2022
82	xx	<i>Hakea sericea</i>	2022
83	xx	<i>Limnoperna fortunei</i>	2022
84	xx	<i>Rugulopterix okamurae</i>	2022
85	xx	<i>Solenopsis geminata</i>	2022
86	xx	<i>Solenopsis invicta</i>	2022
87	xx	<i>Solenopsis richteri</i>	2022
88	xx	<i>Wasmannia auropunctata</i>	2022

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Rok pojawienia się na liście
89	akacja Mearnsa	<i>Acacia mearnsii</i>	2025
90	bilbil zbroczony	<i>Pycnonotus jocosus</i>	2025
91	bóbr kanadyjski*	<i>Castor canadensis</i>	2025 (7.08.2027)
92	grubosz Helmsa	<i>Crassula Helmsii</i>	2025
93	jeleń sika (wschodni)*	<i>Cervus nippon</i>	2025
94	majna czubata	<i>Acridotheres cristatellus</i>	2025
95	morwa papierowa	<i>Broussonetia papyrifera</i>	2025
96	norka amerykańska, wizon amerykański	<i>Neogale vison</i>	2025 (7.08.2027)
97	piskorz amurski	<i>Misgurnus anguillicaudatus</i>	2025
98	rak niebieski	<i>Cherax destructor</i>	2025
99	rdestowiec czeski (pośredni)*	<i>Reynoutria x bohémica</i>	2025
100	rdestowiec japoński (ostrokończysty)*	<i>Reynoutria japonica</i>	2025
101	rdestowiec sachaliński*	<i>Reynoutria sachalinensis</i>	2025
102	szerszeń azjatycki	<i>Vespa mandarinia</i>	2025
103	xx	<i>Asterias amurensis</i>	2025
104	xx	<i>Bipalium kewense</i>	2025
105	xx	<i>Brachyponera chinensis</i>	2025
106	xx	<i>Cipangopaludina chinensis</i>	2025
107	xx	<i>Delairea odorata</i>	2025
108	xx	<i>Faxonius immunis</i>	2025
109	xx	<i>Marisa cornuarietis</i>	2025
110	xx	<i>Misgurnus bipartitus</i>	2025
111	xx	<i>Mulinia lateralis</i>	2025
112	xx	<i>Obama nungara</i>	2025
113	xx	<i>Platydemus manokwari</i>	2025
114	xx	<i>Zostera japonica</i>	2025

* gatunek obecnie określony jako IGO stwarzający zagrożenie dla Polski

szop pracz, fot. Wojciech Misiukiewicz

barszcz Sosnowskiego, fot. Barbara Tokarska-Guzik

rak marmurkowy, fot. Marta Boron

niecierpek gruczołowaty, fot. Barbara Tokarska-Guzik

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

- **ustawa** z dnia 11 sierpnia 2021 r. o **gatunkach obcych** (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, z późn. zm.)
- **rozporządzenie Rady Ministrów** z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie **listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski**, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. poz. 2649)
- **rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska** z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie określenia wymagań **oznakowania oraz wykonania dokumentacji fotograficznej** indywidualnych cech zwierząt należących do inwazyjnych gatunków obcych (Dz. U. poz. 2618)

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

- **uchwała nr 133 Rady Ministrów** z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia **Planu działań dotyczącego priorytetowych dróg przenoszenia inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii lub inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski** pn.: "Ucieczka gatunków roślin ozdobnych z niekomercyjnych upraw ogrodniczych" oraz "Ucieczka gatunków zwierząt domowych, gatunków akwarystycznych i terrarystycznych" (M. P. poz. 706)
- **ustawa** z dnia 4 listopada 2022 r. o **Centralnym Azylu dla Zwierząt** (Dz. U. poz. 2375)

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

- **rozporządzenie Rady Ministrów** z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie **listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski**, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. poz. 2649)

Określa

- 1) listę IGO UE w podziale na podlegające szybkiej eliminacji / rozprzestrzenione na szeroką skalę
- 2) listę IGO PL w podziale na podlegające szybkiej eliminacji / rozprzestrzenione na szeroką skalę
- 3) działania zaradcze przeprowadzane w stosunku do IGO UE / IGO PL oraz warunki ich przeprowadzania
- 4) środki mające na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów, które zostały zdegradowane, uszkodzone lub zniszczone przez IGO UE / IGO PL

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Polski

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Rok pojawienia się na liście
1	azolla drobna	<i>Azolla filiculoides</i>	2022*
2	bernikla kanadyjska	<i>Branta canadensis</i>	2022*
3	bizon	<i>Bison bison</i>	2022*
4	<i>bóbr kanadyjski</i>	<i>Castor canadensis</i>	2022*
5	<i>jeleń sika</i>	<i>Cervus nippon</i>	2022*
6	jeleń wirginijski	<i>Odocoileus virginianus</i>	2022*
7	kolcolist zachodni	<i>Ulex europaeus</i>	2022*
8	kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i>	2022*
9	niecierpek pomarańczowy	<i>Impatiens capensis</i>	2022*
10	<i>rdestowiec czeski (pośredni)</i>	<i>Reynoutria x bohemica</i>	2022*
11	<i>rdestowiec japoński (ostrokończysty)</i>	<i>Reynoutria japonica</i>	2022*
12	<i>rdestowiec sachaliński</i>	<i>Reynoutria sachalinensis</i>	2022*
13	sumik karłowaty	<i>Ameiurus nebulosus</i>	2022*
14	wapiti	<i>Cervus canadensis</i>	2022*
15	żółw jaszczurowaty	<i>Chelydra serpentina</i>	2022*
16	żółw malowany	<i>Chrysemys picta</i>	2022*
17	żółw ostrogrzbiety	<i>Gratemys pseudogeographica</i>	2022*
18	xx	<i>Corbicula fluminea</i>	2022*

*wcześniej gatunki te ujęte były w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260)

gatunki ujęte aktualnie na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Unii zostały zapisane kursywą

bernikla kanadyjska, fot. Marek Szczepanek

kolczurka klapowana, fot. Dominik Kopec

bizon, fot. Borys Kala

kolcolist zachodni, fot. Barbara Tokarska-Guzik

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

- **ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych**
(Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, z późn. zm.) – wejście w życie w dniu 18 grudnia 2021 r.

Określa:

- zadania i kompetencje organów administracji publicznej oraz innych podmiotów związane z wykonywaniem przepisów rozporządzenia nr 1143/2014;
- ograniczenia inne niż wynikające z rozporządzenia nr 1143/2014, dotyczące wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych;
- zasady odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy oraz rozporządzenia nr 1143/2014

Najważniejsze definicje

- **gatunek obcy** – każdy żywy osobnik gatunku, podgatunku lub niższego taksonu zwierząt, roślin, grzybów lub drobnoustrojów wprowadzony poza jego naturalny zasięg; pojęcie to obejmuje wszelkie części, gamety, nasiona, jaja lub diaspory tych gatunków, jak również hybrydy, odmiany lub rasy zdolne do przeżycia i rozmnażania;
- **inwazyjny gatunek obcy (IGO)** – gatunek obcy, którego wprowadzenie lub rozprzestrzenianie się zagraża – jak stwierdzono – różnorodności biologicznej i powiązanym usługom ekosystemowym lub oddziałuje na nie w niepożądany sposób*;
- **inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii** – IGO, którego niepożądane oddziaływanie uznano za wymagające skoordynowanych działań na szczeblu unijnym zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 1143/2014 (*kryteria, które muszą spełnić gatunki, aby znalazły się w wykazie UE*), umieszczony na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Unii*;
- **inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Polski** – IGO stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia nr 1143/2014 (*inny niż IGO stwarzający zagrożenie dla Unii, którego niepożądane oddziaływanie w wyniku uwolnienia i rozprzestrzeniania się, nawet jeśli nie jest w pełni ocenione, zostaje przez dane państwo członkowskie uznane, na podstawie dowodów naukowych, za istotne dla całości lub części jego terytorium oraz za wymagające podjęcia działań na szczeblu tego państwa członkowskiego*), umieszczony na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski*;
- **listy IGO UE/PL nie obejmują wszystkich IGO, dla których istnieją dane naukowe potwierdzające negatywny wpływ na różnorodność biologiczną*

Najważniejsze definicje

- **inwazyjny gatunek obcy rozprzestrzeniony na szeroką skalę** – inwazyjny gatunek obcy, którego populacja wykroczyła poza etap naturalizacji, w którym populacja samopodtrzymuje się, i rozprzestrzeniła się, by skolonizować dużą część potencjalnego zasięgu, w którym może przeżyć i rozmnażać się;
- **działania zaradcze** – każde działanie środkami letalnymi lub nieletalnymi, których celem jest eliminacja, kontrola lub izolacja populacji inwazyjnych gatunków obcych, przy jednoczesnym zminimalizowaniu oddziaływania na gatunki niedocelowe i ich siedliska;
- **eliminacja** – pełne i trwałe usunięcie populacji inwazyjnego gatunku obcego środkami letalnymi lub nieletalnymi;
- **izolacja** – działanie, którego celem jest stwarzanie barier minimalizujących ryzyko rozproszenia się i rozprzestrzenienia populacji inwazyjnych gatunków obcych poza opanowany zasięg;
- **kontrola populacji** – działanie środkami letalnymi lub nieletalnymi na populację inwazyjnych gatunków obcych – przy jednoczesnym zminimalizowaniu oddziaływania na gatunki niedocelowe i ich siedliska – w celu utrzymania liczby osobników na jak najniższym poziomie, aby w przypadku niemożliwości całkowitego usunięcia danego gatunku zminimalizować jego inwazyjność i niepożądane oddziaływanie na różnorodność biologiczną, powiązane usługi ekosystemowe, na zdrowie człowieka lub na gospodarkę;

Najważniejsze definicje

- **drogi przenoszenia** – szlaki i mechanizmy wprowadzania i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych;
- **wprowadzenie do środowiska** – przemieszczenie gatunku poza jego naturalny zasięg na skutek interwencji człowieka;
- **przemieszczanie w środowisku** – zmiana, na skutek interwencji człowieka, miejsca występowania w środowisku gatunku, który już wcześniej został wprowadzony do środowiska;
- **zapas inwazyjnego gatunku obcego** – inwazyjny gatunek obcy przetrzymywany w celach komercyjnych

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

- Kto stwierdzi obecność w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii / IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **niezwłocznie** zgłasza ten fakt **wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta**, właściwemu ze względu na miejsce stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku.
- **Zgłoszenie** (pisemne lub elektroniczne) zawiera:
 - 1) imię i nazwisko albo nazwę oraz adres lub siedzibę, lub adres poczty elektronicznej, lub numer telefonu zgłaszającego;
 - 2) nazwę IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski;
 - 3) liczbę okazów IGO lub określenie zajmowanej przez nie powierzchni, o ile jest to możliwe do ustalenia;
 - 4) miejsce i datę stwierdzenia obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski;
 - 5) fotografię potwierdzającą obecność w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, w przypadku gdy została wykonana.
- Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje weryfikacji formalnej zgłoszenia.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

- **Wójt, burmistrz albo prezydent miasta** przekazuje ww. zgłoszenie w postaci elektronicznej, w formacie danych oraz zgodnie ze wzorem udostępnionym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Biuletynie Informacji Publicznej:
 - 1) **właściwemu dyrektorowi parku narodowego** – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze parku narodowego;
 - 2) **właściwemu dyrektorowi urzędu morskigo** – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze pasa technicznego poza obszarem parku narodowego;
 - 3) **Głównemu Inspektorowi Rybołówstwa Morskiego** – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze morskim poza obszarem parku narodowego;
 - 4) **właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska** – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarach innych niż wskazane w pkt 1–3.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

- **Wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje zgłoszenie:**
 - 1) **niezwłocznie** po jego otrzymaniu – w przypadku gdy dotyczy ono IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **podlegającego szybkiej eliminacji***;
 - 2) **w terminie 7 dni od końca kwartału**, w którym je otrzymał – w przypadku gdy dotyczy ono IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **rozprzestrzenionego na szeroką skalę**.

*na wczesnym etapie inwazji, w rozumieniu art. 17 rozporządzenia nr 1143/2014;
wskazanie gatunków podlegających szybkiej eliminacji oraz rozprzestrzenionych
na szeroką skalę – rozporządzenie Rady Ministrów (slajdy 44-47)

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

<https://www.gov.pl/web/gdos/wzory-raportow-dla-gminy--inwazyjne-gatunki-obce>

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

O GDOŚ

Co robimy

Aktualności

Załatw sprawę

Prawo

Kontakt

Dla mediów

EN

[🏠](#) > [Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska](#) > [Co robimy](#) > [Ochrona przyrody](#) > [Inwazyjne gatunki obce \(IGO\)](#) > [Wzory raportów dla gminy](#)

[< Powrót](#)

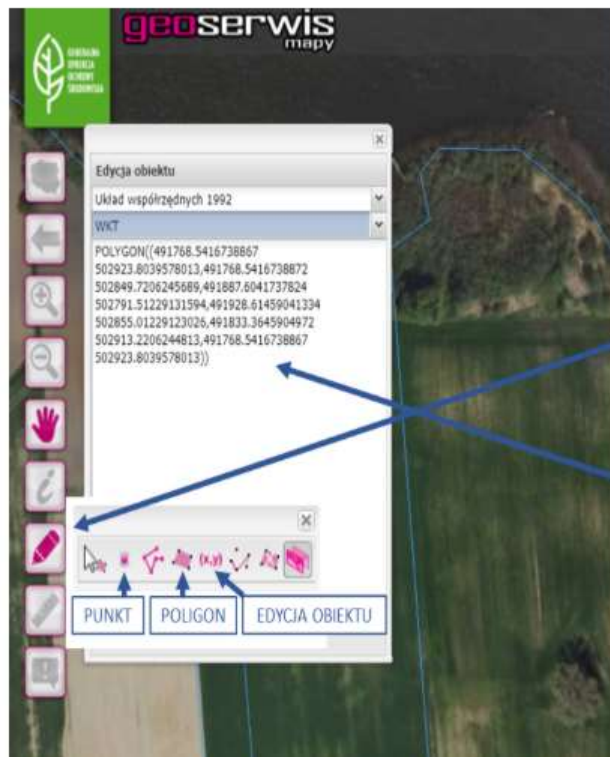
Wzory raportów dla gminy

[Wzór przekazania zgłoszenia stwierdzenia obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski](#)

[Wzór raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy - w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski rozprzestrzenionego na szeroką skalę](#)

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

SKĄD POBRAĆ WSPÓŁZĘDNE
DO ZGŁOSZENIA STWIERDZENIA IGO?

- Otworzyć stronę:
geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
- Narysować punkt lub poligon za pomocą narzędzia „Rysowanie”
- Otworzyć okno „Edycja obiektu” i skopiować współrzędne narysowanego obiektu w formacie WKT
- Wkleić skopiowane współrzędne do zgłoszenia stwierdzenia IGO

Wzór przekazania zgłoszenia stwierdzenia obecności w środowisku IGO UE / IGO PL

Objaśnienia:

- nazwę IGO UE / IGO PL podaną w zgłoszeniu należy wpisać odpowiednio w polu B lub C
- liczbę okazów IGO lub powierzchnię zajmowaną przez IGO należy wpisać odpowiednio w polu D lub E
- uzupełnienie pól F, H i K nie jest wymagane
- kursywą wyróżniono wskazówki do wypełnienia komórek tabeli

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Lp	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Minimalna liczba okazów lub powierzchnia zajmowana przez IGO	Maksymalna liczba okazów lub powierzchnia zajmowana przez IGO	Jednostka liczebności	Miejsce stwierdzenia obecności IGO w środowisku	Miejsce stwierdzenia obecności IGO w środowisku - plik shp lub współrzędne	Data stwierdzenia obecności IGO w środowisku	Dane podmiotu zgłaszającego stwierdzenie IGO	Uwagi
	Należy wybrać nazwę gatunku z listy rozwijanej, jeżeli nazwa polska istnieje	Należy wybrać nazwę z listy rozwijanej, jeżeli nazwa polska istnieje	Należy uzupełnić, jeżeli te dane są dostępne	Należy uzupełnić, jeżeli te dane są dostępne	Wskazane jest wybranie jednej z poniższych jednostek liczebności: długość zasiedlonego obiektu wyrażona w metrach, kępy, kolonie, osobnik, osobnik dorosły, osobnik młodociany, para, pędy, pędy kwiatostanowe, powierzchnia zasiedlona przez populację wyrażona w m ² , samica, samiec, stanowiska, zasiedlone drzewa, zasiedlone głązy/kamienie, zasiedlone pnie, zasiedlone zbiorniki wodne	Np. nr działki ewidencyjnej, obręb, gmina, powiat, województwo lub identyfikator działki ewidencyjnej lub adres	Wskazane jest załączenie pliku shp lub podanie współrzędnych punktu lub załamania granicy zajmowanej powierzchni IGO w oddzielnym arkuszu Excela lub np. w formacie WKT, jeżeli te dane są dostępne	rrrr-mm-dd	Należy podać: 'osoba fizyczna' a w przypadku innego podmiotu: imię i nazwisko albo nazwę oraz adres lub siedzibę, lub adres poczty elektronicznej, lub numer telefonu	

Wzór przekazania zgłoszenia stwierdzenia obecności w środowisku IGO UE / IGO PL

Objaśnienia:

- nazwę IGO UE / IGO PL podaną w zgłoszeniu należy wpisać odpowiednio w polu B lub C
- liczbę okazów IGO lub powierzchnię zajmowaną przez IGO należy wpisać odpowiednio w polu D lub E
- uzupełnienie pól F, H i K nie jest wymagane
- kursywą wyróżniono wskazówki do wypełnienia komórek tabeli

K

Uwagi

W tym miejscu można wpisać dodatkowe informacje niewymagane ustawą o gatunkach obcych.

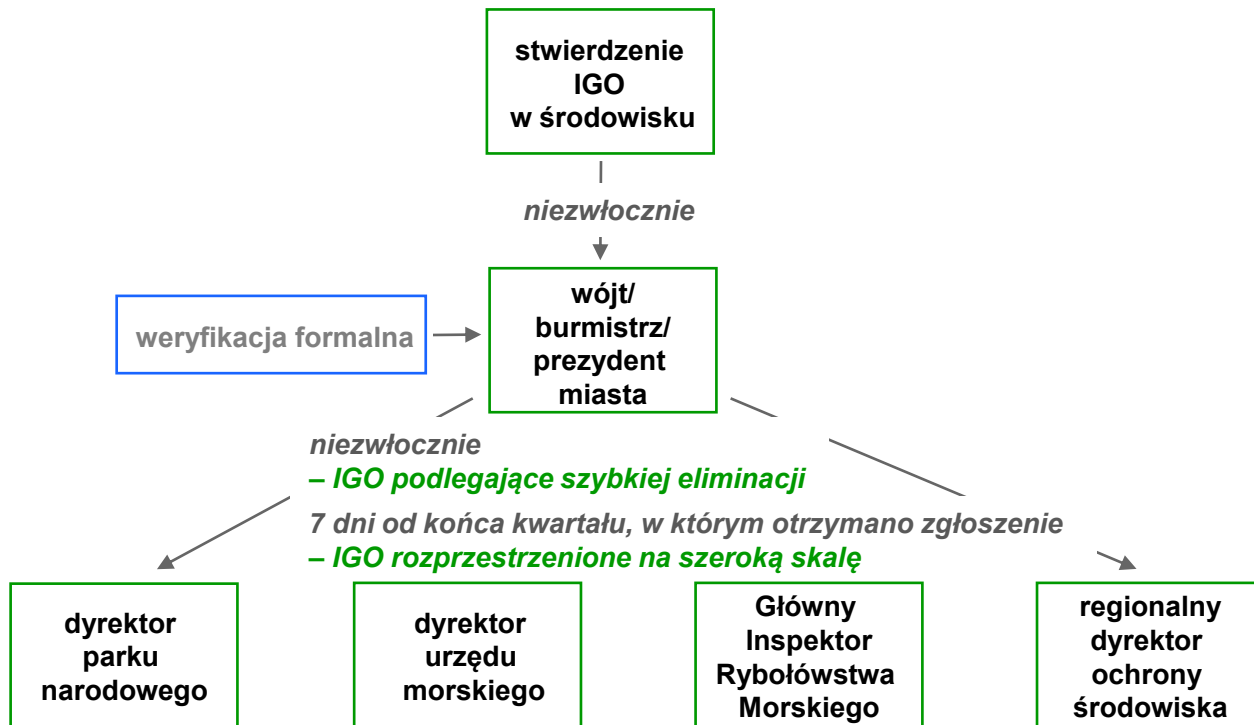
Wskazane jest wypisanie załączonych dokumentów, np. fotografie, plik shp.

W przypadku IGO podlegających szybkiej eliminacji wskazane jest podanie:

- 1) stanu populacji, m.in. czy osobniki się rozmnażają;
- 2) drogi inwazji (np. ucieczka z hodowli lub uprawy) i stopnia pewności tej informacji: pewna, bardzo prawdopodobna, możliwa;
- 3) pochodzenia IGO, jeśli jest znane (państwo/kontynent/obszar morski)
- 4) sposobu stwierdzenia IGO: na podstawie obserwacji/fotografii/pobranego okazu/konsultacji z ekspertem itd.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia obecności IGO w środowisku

Centralny Rejestr Danych o IGO (Rejestr IGO)

- stanowi **system nadzoru**, w którym są **gromadzone i rejestrowane dane** dotyczące występowania w środowisku inwazyjnych gatunków obcych za pomocą prowadzenia badań, monitorowania lub innych procedur w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się inwazyjnych gatunków obcych do lub w obrębie Unii
- Rejestr IGO prowadzi **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska**
- w Rejestrze IGO gromadzi się informacje o IGO stwarzających zagrożenie dla Unii oraz IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, w tym o:
 - 1) stwierdzeniu obecności IGO w środowisku;
 - 2) IGO objętym zezwoleniem na odstępstwo od zakazów;
 - 3) przeprowadzonych działaniach zaradczych;
- Rejestr IGO w zakresie informacji dotyczącej stwierdzenia obecności IGO w środowisku (nazwa, liczba okazów, miejsce i data stwierdzenia) jest **ogólnodostępny** – zamieszczony na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/>)

Centralny Rejestr Danych o IGO (Rejestr IGO)

- Regionalny dyrektor ochrony środowiska, dyrektor parku narodowego, dyrektor urzędu morskiego oraz Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego, każdy w zakresie swojej właściwości, wprowadzają do Rejestru IGO informacje dotyczące stwierdzenia obecności IGO w środowisku – w przypadku stwierdzenia obecności w środowisku:
 - 1) IGO **podlegającego szybkiej eliminacji** – niezwłocznie po:
 - a) otrzymaniu zgłoszenia od wójta / burmistrza / prezydenta miasta, o którym mowa powyżej,
 - b) stwierdzeniu obecności tego IGO w środowisku na obszarze właściwości danego organu;
 - 2) IGO **rozprzestrzenionego na szeroką skalę** – w terminie 3 miesięcy od dnia:
 - a) otrzymania zgłoszenia od wójta / burmistrza / prezydenta miasta, o którym mowa powyżej,
 - b) stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku na obszarze właściwości danego organu
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, każdy w zakresie swojej właściwości, niezwłocznie wprowadzają do Rejestru IGO informacje o **IGO objętych zezwoleniem** na odstępstwo od zakazów.

Centralny Rejestr Danych o IGO (Rejestr IGO)

- Regionalny dyrektor ochrony środowiska, dyrektor parku narodowego, dyrektor urzędu morskiego oraz **Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego**, każdy w zakresie swojej właściwości, wprowadzają do Rejestru IGO informacje o przeprowadzonych **działaniach zaradczych** – w odniesieniu do:
 - 1) IGO **podlegającego szybkiej eliminacji** – niezwłocznie po przeprowadzeniu tych działań zaradczych;
 - 2) IGO **rozprzestrzenionego na szeroką skalę** – corocznie do dnia 31 marca za poprzedni rok.
- Informacje o przeprowadzonych działaniach zaradczych w odniesieniu do IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę, wprowadzono do Rejestru IGO **po raz pierwszy za rok 2021**.

Centralny Rejestr Danych o IGO (Rejestr IGO)

dyrektor
parku
narodowego

dyrektor
urzędu
morskiego

Główny
Inspektor
Rybołówstwa
Morskiego

regionalny
dyrektor
ochrony
środowiska

*niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia / stwierdzeniu w środowisku
+ niezwłocznie po przeprowadzeniu działań zaradczych
– IGO podlegające szybkiej eliminacji*

*3 miesiące od dnia otrzymania zgłoszenia / stwierdzenia w środowisku
+ corocznie do dnia 31 marca po przeprowadzeniu działań zaradczych
– IGO rozprzestrzenione na szeroką skalę*

Rejestr
IGO

*niezwłocznie - informacje o IGO
objętych zezwoleniami*

Generalny
Dyrektor
Ochrony
Środowiska

regionalny
dyrektor
ochrony
środowiska

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Zakaz** wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych
- **Zakazy** obowiązujące w stosunku do **IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski**:
 - 1) przywozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) transportu, z wyłączeniem transportu IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski w związku z przeprowadzanymi działaniami zaradczymi;
 - 3) przetrzymywania;
 - 4) chowu lub hodowli, rozmnażania lub uprawy;
 - 5) wprowadzania do obrotu;
 - 6) wykorzystywania;
 - 7) wymiany

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- Zakazu **wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych** nie stosuje się w odniesieniu do:
 - 1) działań z wykorzystaniem **organizmów wodnych**, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o rybactwie śródlądowym oraz w art. 97 ust. 1 i art. 99 ust. 1 ustawy o rybołówstwie morskim,
 - 2) wprowadzania do środowiska **zwierząt łownych** należących do gatunków obcych zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy Prawo łowieckie,
 - 3) **roślin*** wykorzystywanych:
 - a) przy zakładaniu i utrzymywaniu terenów zieleni w granicach wsi o zwartej zabudowie lub w granicach miast, a także przy zakładaniu i utrzymywaniu zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym,
 - b) w ramach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej i racjonalnej gospodarki rolnej,
 - c) tymczasowo, w celu rekultywacji gruntów zdegradowanych lub zdewastowanych w wyniku działalności przemysłowej,
 - d) w badaniach naukowych oraz ochronie ex situ, o ile te badania i ta ochrona są prowadzone w granicach wsi o zwartej zabudowie lub w granicach miast
- chyba że te **organizmy wodne, zwierzęta łowne lub rośliny są IGO stwarzającymi zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającymi zagrożenie dla Polski**

*Wprowadzenia do środowiska / przemieszczania w środowisku roślin dokonuje się tak, aby gatunek obcy nie rozprzestrzenił się poza teren, na którym dokonano jego wprowadzenia / przemieszczania, a podmiot, który dokonał wprowadzenia / przemieszczania, ma obowiązek dokonać eliminacji tego gatunku obcego ze środowiska po zakończeniu jego użytkowania w taki sposób, aby uniemożliwić jego rozprzestrzenienie się

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Zakazy** obowiązujące w stosunku do **IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii** (wynikające z rozporządzenia nr 1143/2014):
 - 1) wprowadzania na terytorium Unii, w tym przemieszczania tranzytem pod nadzorem celnym;
 - 2) przetrzymywania, w tym w obiekcie izolowanym;
 - 3) hodowania, w tym w obiekcie izolowanym;
 - 4) przywożenia do Unii, wywożenia z Unii lub przemieszczania w granicach Unii z wyjątkiem transportu gatunków do obiektów w związku z ich eliminacją;
 - 5) wprowadzania do obrotu;
 - 6) wykorzystywania lub wymieniania;
 - 7) zezwalania na ich rozmnażanie, hodowlę lub uprawę, w tym w obiekcie izolowanym; lub
 - 8) uwalniania do środowiska

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska** może wydać zezwolenie na realizację ww. czynności zakazanych w stosunku do **IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii** (z wyłączeniem wprowadzania do obrotu oraz uwalniania do środowiska) – zezwolenia i upoważnienia w rozumieniu art. 8 i 9 rozporządzenia nr 1143/2014, a ponadto może wydać zezwolenie także na następujące odstępstwa w odniesieniu do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii:
 - a) **przetrzymywanie**, w tym w obiekcie izolowanym, oraz **wykorzystywanie** w celu:
 - przeprowadzenia działań zaradczych,
 - komercyjnego wykorzystania w ramach działań zaradczych w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii,
 - b) **przetrzymywanie**, w tym w obiekcie izolowanym, oraz **przywożenie** do Unii, **wywożenie** z Unii lub **przemieszczanie** w granicach Unii, w odniesieniu do:
 - zwierzęcia domowego;
 - zapasu IGO

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska** może wydać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w odniesieniu do **IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski**, tj. na jego **przywóz** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub **wywóz** z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) w celu przeprowadzenia badań naukowych, ochrony ex situ lub wykorzystania IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski do celów medycznych lub w przypadkach wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym ze względów społecznych lub gospodarczych,
 - b) w celu:
 - przeprowadzenia działań zaradczych,
 - komercyjnego wykorzystania w ramach działań zaradczych w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski,
 - c) w odniesieniu do:
 - zwierzęcia domowego;
 - zapasu IGO

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Regionalny dyrektor ochrony środowiska** może wydać zezwolenie na realizację czynności zakazanych, w odniesieniu do **IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski**, tj. na:
 - 1) transport, przetrzymywanie, chów lub hodowlę, rozmnażanie lub uprawę, wykorzystywanie, wymianę (z wył. wprowadzania do obrotu) – w celu przeprowadzenia badań naukowych, ochrony ex situ lub wykorzystania IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski do celów medycznych lub w przypadkach wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym ze względów społecznych lub gospodarczych;
 - 2) przetrzymywanie, wykorzystywanie, w celu:
 - a) przeprowadzenia działań zaradczych,
 - b) komercyjnego wykorzystania w ramach działań zaradczych IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski;
 - 3) transport, przetrzymywanie, w odniesieniu do:
 - a) zwierzęcia domowego
 - b) zapasu IGO
- W przypadku gdy wnioskowanymi czynnościami są: **przywóz** na terytorium RP lub **wywóz** z terytorium RP, oraz **inne czynności zakazane** wskazane w pkt 1 powyżej, właściwy do wydania zezwolenia jest **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska**.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- W przypadku gdy **zwierzę domowe było przetrzymywane w celach niekomercyjnych** przed umieszczeniem gatunku, do którego to zwierzę należy, w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii albo na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, **posiadacz** tego zwierzęcia:
 - zatrzymuje to zwierzę do jego naturalnej śmierci, pod warunkiem że posiada zezwolenie na przetrzymywanie, albo
 - przekazuje to zwierzę podmiotowi, który posiada zezwolenie na przetrzymywanie, albo do Centralnego Azylu dla Zwierząt, albo do azylu dla zwierząt, albo
 - poddaje to zwierzę uśmierceniu.
- Posiadacz** ww. zwierzęcia domowego, składa **wniosek o wydanie zezwolenia** na odstępstwo od zakazów (**przekazuje albo poddaje zwierzę uśmierceniu**), w terminie 6 miesięcy od dnia umieszczenia gatunku, do którego to zwierzę należy, w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii albo na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski.
- Uśmiercenia dokonuje się z wykorzystaniem metod niepowodujących u zwierzęcia możliwego do uniknięcia bólu, dys stresu lub cierpienia.
- Uśmiercenia dokonuje **lekarz weterynarii**, który uzyskał prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Posiadacz** IGO, który nabył **zapas IGO** przed umieszczeniem tego gatunku na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, ma prawo (bez zezwolenia), w terminie 2 lat od dnia umieszczenia tego gatunku na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, przetrzymywać lub przemieszczać ten IGO w celu:
 - 1) sprzedaży lub przekazania podmiotom:
 - a) prowadzącym badania naukowe,
 - b) prowadzącym ochronę ex situ,
 - c) wykorzystującym IGO do celów medycznych– pod warunkiem że podmioty te posiadają stosowne zezwolenie;
 - 2) uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny.
- **Posiadacz zapasu IGO** w terminie roku od dnia umieszczenia tego gatunku na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, ma prawo (bez zezwolenia) przetrzymywać lub przemieszczać IGO w celu sprzedaży lub przekazania podmiotom, które będą przetrzymywać IGO w celach niekomercyjnych, pod warunkiem że podmioty te posiadają stosowne zezwolenie.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Posiadacz zapasu IGO** od dnia umieszczenia tego gatunku na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski do czasu sprzedaży lub przekazania albo uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny zapewnia **przechowywanie i przemieszczanie zapasu IGO w obiekcie izolowanym** oraz podejmuje niezbędne środki w celu uniemożliwienia rozmnażania, rozprzestrzeniania się lub ucieczki IGO.
- Dokonanie sprzedaży lub przekazania **IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii, stanowiącego zapas IGO**, jest możliwe wyłącznie na rzecz podmiotów, które uzyskały stosowne zezwolenie – terminy są analogiczne jak powyżej (slajd 38), ale wynikają z rozporządzenia nr 1143/2014.
- **Posiadacz zapasu IGO**, który nie sprzedał lub nie przekazał IGO stanowiącego ten zapas IGO w odpowiednim terminie, jest obowiązany **poddać zwierzę uśmierceniu, lub roślinę – unieszkodliwieniu** w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie się tego zwierzęcia lub tej rośliny. Informację o uśmierceniu zwierzęcia lub unieszkodliwieniu rośliny posiadacz zapasu IGO przekazuje **regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska** właściwemu ze względu na dokonanie tych czynności, **w terminie 7 dni** od dnia ich dokonania.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Posiadacz** zwierzęcia należącego do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, przetrzymywanego na podstawie stosownego zezwolenia, w celu identyfikacji tego zwierzęcia **oznakowuje je lub dokumentuje jego indywidualne cechy** w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 14 ustawy o gatunkach obcych (rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie określenia wymagań oznakowania oraz wykonania dokumentacji fotograficznej indywidualnych cech zwierząt należących do inwazyjnych gatunków obcych).
- Zwierzę należące do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski poddaje się **oznakowaniu**:
 - 1) przez wszczępienie mikroczipa – w przypadku zwierzęcia kręgowego, które osiągnęło minimalne wymiary lub wiek pozwalające na bezpieczne wszczępienie mikroczipa;
 - 2) przez umieszczenie zwierzęcia w obiekcie lub pojemniku uniemożliwiającym ucieczkę – w przypadku zwierzęcia innego niż kręgowce, zwierzęcia kręgowego, które nie osiągnęło minimalnych wymiarów lub wieku pozwalających na bezpieczne wszczępienie mikroczipa, oraz zwierzęcia kręgowego należącego do zapasu IGO.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- rozporządzenie **Ministra Klimatu i Środowiska** z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie określenia wymagań **oznakowania oraz wykonania dokumentacji fotograficznej** indywidualnych cech zwierząt należących do inwazyjnych gatunków obcych (Dz. U. poz. 2618)

Określa

- wymagania dotyczące mikroczipa i sposobu wszczepienia mikroczipa zwierzęciu kręgowemu należącemu do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, w tym minimalne wymiary lub wiek zwierzęcia oraz miejsce wszczepienia mikroczipa;
- wymagania dotyczące obiektu lub pojemnika, w którym umieszcza się zwierzę należące do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski;
- wymagania dotyczące wykonania dokumentacji fotograficznej indywidualnych cech zwierzęcia należącego do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, w tym maksymalną liczbę zwierząt, dla których taką dokumentację się sporządza.

Zakazy i zezwolenia dotyczące gatunków obcych

- **Zezwolenia** wydane na podstawie art. 120 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, dotyczące IGO, które zostały umieszczone na liście **IGO stwarzających zagrożenie dla Polski**, zachowują ważność do czasu wykonania czynności, których dotyczy zezwolenie (informacje o zezwoleniu wydanym na podstawie art. 120 ust. 2, którego ważność została zachowana, gromadzi się w Rejestrze IGO – **regionalny dyrektor ochrony środowiska** miał obowiązek wprowadzenia do Rejestru IGO tych informacji).
- **Zezwolenia** wydane na podstawie art. 120 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody dotyczące IGO, które zostały umieszczone w wykazie **IGO stwarzających zagrożenie dla Unii**, wygasły po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o gatunkach obcych. Wnioskodawca (o ile był nadal zainteresowany posiadaniem zezwolenia) w okresie przejściowym musiał wystąpić o wydanie ponownego zezwolenia.

Działania zaradcze

- Działania zaradcze przeprowadza się w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski:
 - 1) **podlegającego szybkiej eliminacji;**
 - 2) **rozprzestrzenionego na szeroką skalę.**

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Gatunek podlegający szybkiej eliminacji / rozprzestrzeniony na szeroką skalę*
1	barszcz perski	<i>Heracleum persicum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
2	barszcz Sosnowskiego	<i>Heracleum sosnowskyi</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
3	burunduk	<i>Tamias sibiricus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
4	czebaczek amurski	<i>Pseudorasbora parva</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
5	eichornia gruboogonkowa	<i>Eichhornia crassipes</i>	podlegający szybkiej eliminacji
6	ibis czczony	<i>Threskiornis aethiopicus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
7	kabomba karolińska	<i>Cabomba caroliniana</i>	podlegający szybkiej eliminacji
8	koati	<i>Nasua nasua</i>	podlegający szybkiej eliminacji
9	komarnik wirginijski	<i>Baccharis halimifolia</i>	podlegający szybkiej eliminacji
10	krab wełnistoreki	<i>Eriocheir sinensis</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
11	lagarosyfon wielki	<i>Lagarosiphon major</i>	podlegający szybkiej eliminacji
12	mangusta złocista	<i>Herpestes javanicus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
13	mundżak	<i>Muntiacus reevesi</i>	podlegający szybkiej eliminacji
14	nutria	<i>Myocastor coypus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
15	opornik łatkowaty	<i>Pueraria montana</i>	podlegający szybkiej eliminacji
16	partenium ambrozjowate	<i>Parthenium hysterophorus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
17	rak luizjański	<i>Procambarus clarkii</i>	podlegający szybkiej eliminacji
18	rak marmurkowy	<i>Procambarus fallax f. virginalis (P. virginalis)</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
19	rak pręgowany	<i>Orconectes limosus (Faxonius limosus)</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
20	rak sygnałowy	<i>Pacifastacus leniusculus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
21	sterniczka jamańska	<i>Oxyura jamaicensis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
22	szop pracz	<i>Procyon lotor</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
23	trawianka	<i>Perccottus glenii</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
24	tulejnik amerykański	<i>Lysichiton americanus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
25	wąkrótka jaskrowata	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	podlegający szybkiej eliminacji
26	wiewiórczak rdzawobrzuchy	<i>Callosciurus erythraeus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
27	wiewiórka czarna	<i>Sciurus niger</i>	podlegający szybkiej eliminacji
28	wiewiórka szara	<i>Sciurus carolinensis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
29	wrona orientalna	<i>Corvus splendens</i>	podlegający szybkiej eliminacji

* brak kategorii dla gatunków wprowadzonych na listę w 2025 r.

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Gatunek podlegający szybkiej eliminacji / rozprzestrzeniony na szeroką skalę*
30	wyłócznik brazylijski	<i>Myriophyllum aquaticum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
31	żaba rycząca	<i>Lithobates (Rana) catesbeianus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
32	żółw ozdobny	<i>Trachemys scripta</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
33	xx	<i>Ludwigia grandiflora</i>	podlegający szybkiej eliminacji
34	xx	<i>Ludwigia peploides</i>	podlegający szybkiej eliminacji
35	xx	<i>Orconectes virilis (Faxonius virilis)</i>	podlegający szybkiej eliminacji
36	xx	<i>Persicaria perfoliata</i>	podlegający szybkiej eliminacji
37	xx	<i>Vespa velutina nigrithorax</i>	podlegający szybkiej eliminacji
38	barszcz Mantegazziego	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
39	gęsiówka egipska	<i>Alopothen aegyptiacus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
40	gunera chilijska	<i>Gunnera tinctoria</i>	podlegający szybkiej eliminacji
41	jenot	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
42	moczarka delikatna	<i>Elodea nuttallii</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
43	niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
44	piżmak	<i>Ondatra zibethicus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
45	rozplenica szczecinkowata	<i>Pennisetum setaceum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
46	trojeść amerykańska	<i>Asclepias syriaca</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
47	wyłócznik różnolistny	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
48	xx	<i>Alternanthera philoxeroides</i>	podlegający szybkiej eliminacji
49	xx	<i>Microstegium vimineum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
50	bass słoneczny	<i>Lepomis gibbosus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
51	bożodrzew gruczołowaty	<i>Ailanthus altissima</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
52	chmiel japoński	<i>Humulus scandens</i>	podlegający szybkiej eliminacji
53	gymnokoronis dębolistny	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>	podlegający szybkiej eliminacji
54	jadłoszyn baziowaty	<i>Prosopis juliflora</i>	podlegający szybkiej eliminacji
55	majna brunatna	<i>Acridotheres tristis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
56	salwinia uciążliwa	<i>Salvinia molesta (Salvinia adnata)</i>	podlegający szybkiej eliminacji
57	smokrzyń łojodajny	<i>Triadica sebifera (Sapium sebiferum)</i>	podlegający szybkiej eliminacji
58	sumik koralowy (sumik węgorzowaty)	<i>Plotosus lineatus</i>	podlegający szybkiej eliminacji

* brak kategorii dla gatunków wprowadzonych na listę w 2025 r.

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Unii

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Gatunek podlegający szybkiej eliminacji / rozprzestrzeniony na szeroką skalę*
59	wężówka japońska	<i>Lygodium japonicum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
60	xx	<i>Acacia saligna</i> (<i>Acaciacyanophylla</i>)	podlegający szybkiej eliminacji
61	xx	<i>Andropogon virginicus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
62	xx	<i>Arthurdendyus triangulatus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
63	xx	<i>Cardiospermum grandiflorum</i>	podlegający szybkiej eliminacji
64	xx	<i>Cortaderia jubata</i>	podlegający szybkiej eliminacji
65	xx	<i>Ehrharta calycina</i>	podlegający szybkiej eliminacji
66	xx	<i>Lespedeza cuneata</i> (<i>Lespedeza juncea</i> var. <i>sericea</i>)	podlegający szybkiej eliminacji
67	bilbil czerwonooplamy	<i>Pycnonotus cafer</i>	podlegający szybkiej eliminacji
68	dławisz okrąglistny	<i>Celastrus orbiculatus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
69	gambuzja kropkowana	<i>Gambusia holbrooki</i>	podlegający szybkiej eliminacji
70	gambuzja pospolita	<i>Gambusia affinis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
71	jeleń aksis	<i>Axis axis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
72	lancetogłów królewski	<i>Lampropeltis getula</i>	podlegający szybkiej eliminacji
73	moron biały	<i>Morone americana</i>	podlegający szybkiej eliminacji
74	pistia rozetkowa	<i>Pistia stratiotes</i>	podlegający szybkiej eliminacji
75	płatana szponiasta	<i>Xenopus laevis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
76	przydenka żebrowata	<i>Fundulus heteroclitus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
77	rdest wielokłosowy	<i>Koenigia polystachya</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
78	sumik czarny	<i>Ameiurus melas</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
79	wiewiórczak zmienny	<i>Callosciurus finlaysonii</i>	podlegający szybkiej eliminacji
80	xx	<i>Channa argus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
81	xx	<i>Faxonius rusticus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
82	xx	<i>Hakea sericea</i>	podlegający szybkiej eliminacji
83	xx	<i>Limnoperna fortunei</i>	podlegający szybkiej eliminacji
84	xx	<i>Rugulopterix okamurae</i>	podlegający szybkiej eliminacji
85	xx	<i>Solenopsis geminata</i>	podlegający szybkiej eliminacji
86	xx	<i>Solenopsis invicta</i>	podlegający szybkiej eliminacji
87	xx	<i>Solenopsis richteri</i>	podlegający szybkiej eliminacji
88	xx	<i>Wasmannia auropunctata</i>	podlegający szybkiej eliminacji

* brak kategorii dla gatunków wprowadzonych na listę w 2025 r.

Lista IGO stwarzających zagrożenie dla Polski

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Gatunek podlegający szybkiej eliminacji / rozprzestrzeniony na szeroką skalę
1	azolla drobna	<i>Azolla filiculoides</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
2	bernikla kanadyjska	<i>Branta canadensis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
3	bizon	<i>Bison bison</i>	podlegający szybkiej eliminacji
4	<i>bóbr kanadyjski</i>	<i>Castor canadensis</i>	<i>podlegający szybkiej eliminacji</i>
5	<i>jeleń sika</i>	<i>Cervus nippon</i>	<i>podlegający szybkiej eliminacji</i>
6	jeleń wirginijski	<i>Odocoileus virginianus</i>	podlegający szybkiej eliminacji
7	kolcolist zachodni	<i>Ulex europaeus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
8	kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
9	niecierpek pomarańczowy	<i>Impatiens capensis</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
10	<i>rdestowiec czeski</i>	<i>Reynoutria x bohemica</i>	<i>rozprzestrzeniony na szeroką skalę</i>
11	<i>rdestowiec japoński</i>	<i>Reynoutria japonica</i>	<i>rozprzestrzeniony na szeroką skalę</i>
12	<i>rdestowiec sachaliński</i>	<i>Reynoutria sachalinensis</i>	<i>rozprzestrzeniony na szeroką skalę</i>
13	sumik karłowaty	<i>Ameiurus nebulosus</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę
14	wapiti	<i>Cervus canadensis</i>	podlegający szybkiej eliminacji
15	żółw jaszczurowaty	<i>Chelydra serpentina</i>	podlegający szybkiej eliminacji
16	żółw malowany	<i>Chrysemys picta</i>	podlegający szybkiej eliminacji
17	żółw ostrogrzbiety	<i>Graptemys pseudogeographica</i>	podlegający szybkiej eliminacji
18	xx	<i>Corbicula fluminea</i>	rozprzestrzeniony na szeroką skalę

gatunki ujęte aktualnie na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Unii zostały zapisane kursywą

Szybka eliminacja – właściwe podmioty

- Działania zaradcze w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **podlegającego szybkiej eliminacji**, przeprowadza:
 - 1) **dyrektor parku narodowego** – na obszarze tego parku narodowego;
 - 2) **Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego** – na obszarach morskich poza obszarem parku narodowego;
 - 3) **właściwy dyrektor urzędu morskigo** – na obszarze pasa technicznego poza obszarem parku narodowego;
 - 4) **właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska** – na obszarach innych niż wymienione w pkt 1–3.

Szybka eliminacja - terminy

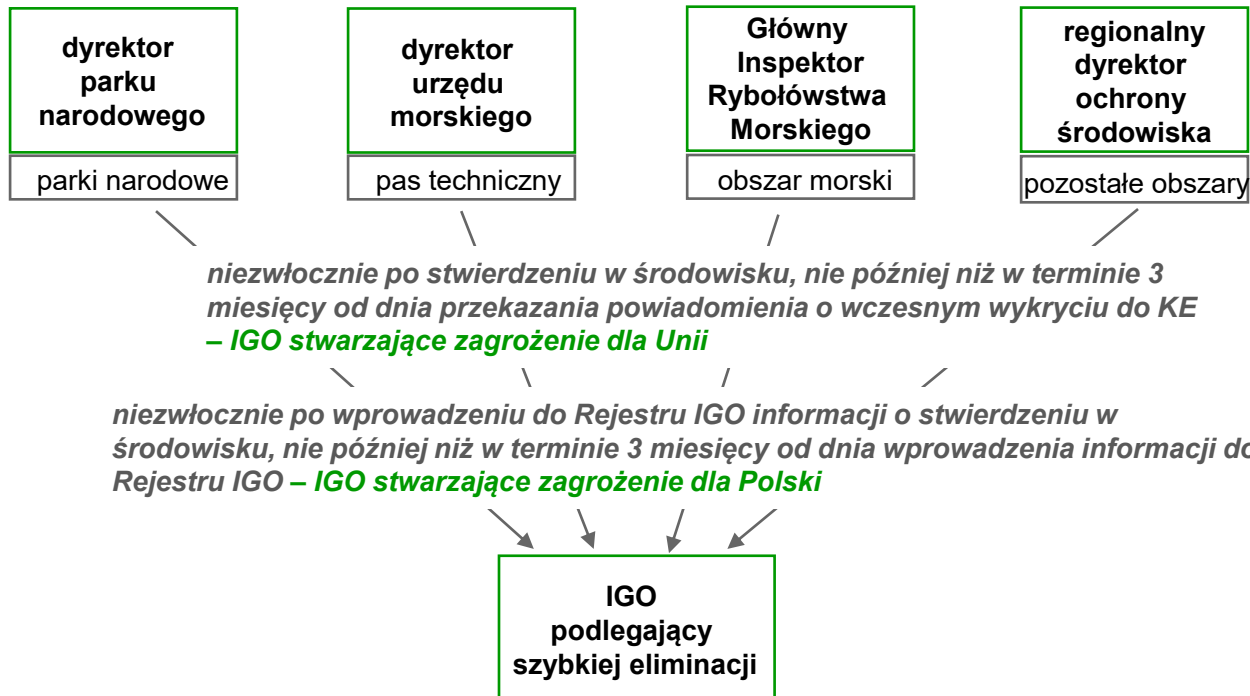

- **Szybka eliminacja** w stosunku do:

- 1) **IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii** – polega na zastosowaniu środków eliminacji niezwłocznie po stwierdzeniu obecności w środowisku tego IGO, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania powiadomienia o wczesnym wykryciu tego gatunku do Komisji Europejskiej (informację o wykryciu IGO przekazuje się niezwłocznie)
- 2) **IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski** – polega na zastosowaniu środków eliminacji niezwłocznie po wprowadzeniu do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku tego IGO, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia wprowadzenia do Rejestru IGO tej informacji.

Szybka eliminacja – właściwe podmioty

Szybka eliminacja – możliwość odstąpienia od jej przeprowadzenia

- Organy, o których mowa na poprzednim slajdzie mogą wystąpić do **Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska** z wnioskiem o wyrażenie zgody na **odstąpienie od przeprowadzenia szybkiej eliminacji** IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, w terminie 30 dni od dnia wprowadzenia do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku tych IGO, w przypadku spełnienia co najmniej jednego z warunków określonych w art. 18 ust. 1 rozporządzenia nr 1143/2014.
- **Warunki** (rozporządzenie nr 1143/2014):
 - 1) wykazano, że eliminacja jest niewykonalna od strony technicznej, ponieważ dostępnych metod eliminacji nie można zastosować w środowisku, w którym zdomowił się dany inwazyjny gatunek obcy;
 - 2) w analizie kosztów i korzyści na podstawie dostępnych danych wykazano z dostateczną pewnością, że w dłuższej perspektywie czasowej koszty będą wyjątkowo wysokie i nieproporcjonalne do korzyści z eliminacji gatunku;
 - 3) metody eliminacji są niedostępne lub są dostępne, lecz mają bardzo poważne niepożądane oddziaływanie na zdrowie ludzkie, na środowisko lub inne gatunki.

Szybka eliminacja – możliwość odstąpienia od jej przeprowadzenia

- Do czasu rozpatrzenia wniosku ww. organy przeprowadzają **kontrolę populacji** lub **stosują środki izolacji** wobec IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, w celu uniknięcia dalszego rozprzestrzeniania się tego IGO.
- **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska:**
 - 1) wyraża, w drodze decyzji, zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia szybkiej eliminacji w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, jeżeli jest spełniony co najmniej jeden z ww. warunków;
 - 2) niezwłocznie informuje Komisję Europejską o wyrażeniu zgody na odstąpienie od przeprowadzenia szybkiej eliminacji w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski.

Szybka eliminacja – możliwość odstąpienia od jej przeprowadzenia

- Ww. organy po otrzymaniu zgody na odstąpienie od przeprowadzenia szybkiej eliminacji przeprowadzają **kontrolę populacji** lub **stosują środki izolacji** w stosunku do IGO objętego zgodą.
- W przypadku gdy **Komisja Europejska** wyrazi **sprzeciw** wobec zgody na odstąpienie od przeprowadzenia szybkiej eliminacji w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii, **Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska** **niezwłocznie:**
 - 1) cofa, w drodze decyzji, tę zgodę;
 - 2) informuje organ, który złożył wniosek o tym sprzeciwie i konieczności niezwłocznego zastosowania środków eliminacji.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – właściwe podmioty

- Działania zaradcze w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **rozprzestrzenionego na szeroką skalę**, przeprowadza, po wprowadzeniu do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku tego IGO:
 - 1) **dyrektor parku narodowego** – na obszarze tego parku narodowego;
 - 2) **właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska** – na obszarze rezerwatu przyrody, z wyłączeniem lasów stanowiących rezerwat przyrody;
 - 3) poza obszarami parku narodowego i rezerwatu przyrody:
 - a) **Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego** – na obszarze morskim,
 - b) **właściwy dyrektor urzędu morskiego** – na obszarze pasa technicznego;
 - 4) **właściwy wójt, burmistrz albo prezydent miasta** – na obszarach innych niż wymienione w pkt 1–3 oraz ust. 2 (poniżej – slajd 55).

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – właściwe podmioty

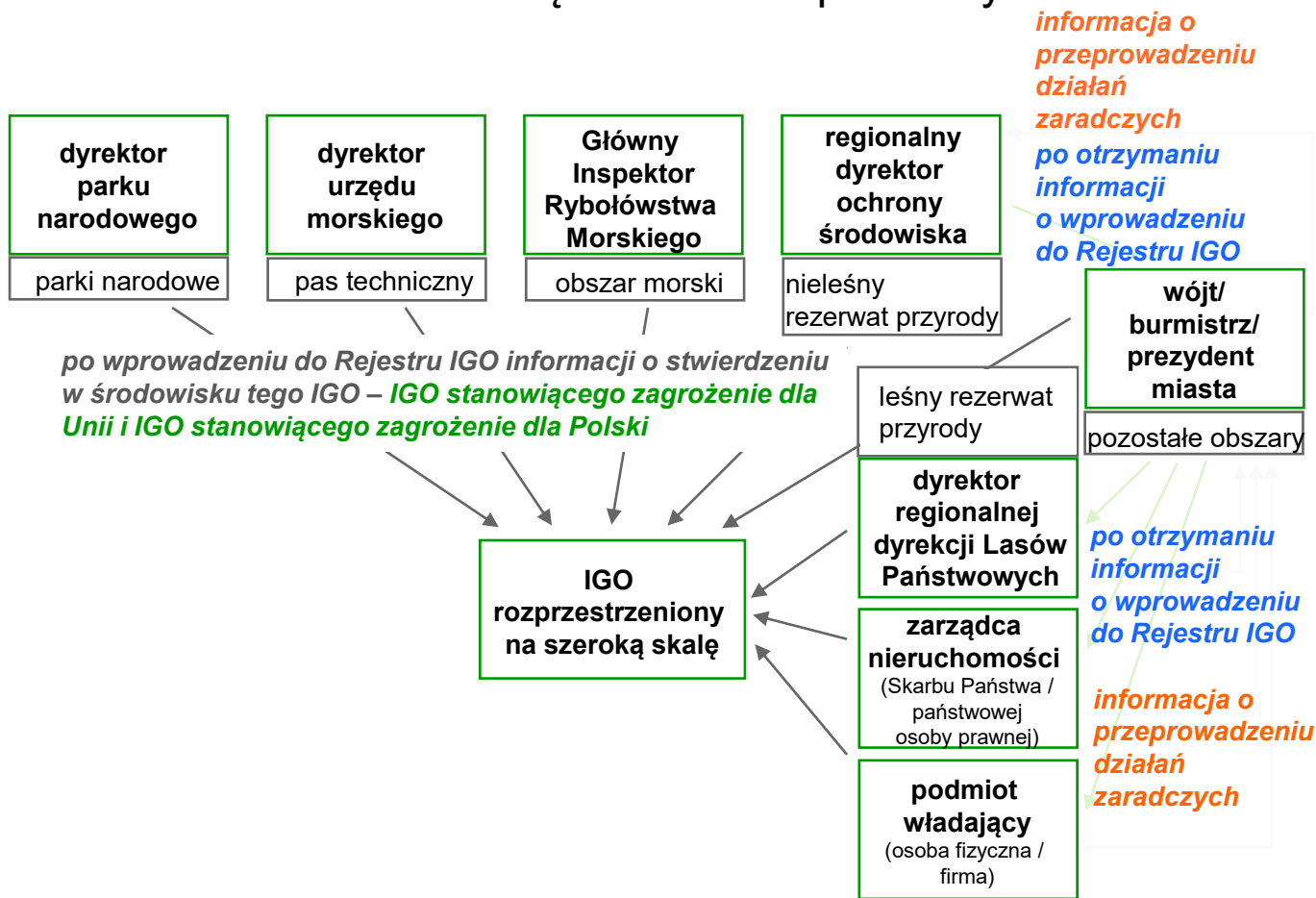
- Działania zaradcze w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, przeprowadza, po otrzymaniu od **wójta, burmistrza albo prezydenta miasta** informacji o wprowadzeniu do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę (informację o wprowadzeniu tej informacji do Rejestru IGO przekazuje RDOŚ; wójt po otrzymaniu takiej informacji od RDOŚ ma obowiązek ustalenia podmiotu władającego odpowiedzialnego za przeprowadzenie działań zaradczych i poinformowania tego podmiotu):

- 1) **właściwy dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe** – w lasach stanowiących rezerwat przyrody;
- 2) poza obszarami parku narodowego i rezerwatu przyrody:
 - a) **zarządca nieruchomości** – na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa oraz na nieruchomości stanowiącej własność państwowej osoby prawnej,
 - b) **podmiot władający** będący osobą fizyczną albo inną niż państwowa osobą prawną, albo inną niż państwowa jednostką organizacyjną – na nieruchomości, którą włada.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – właściwe podmioty

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – możliwość zwolnienia z obowiązku ich przeprowadzenia

- **Podmiot władający** będący osobą fizyczną albo inną niż państwowa osobą prawną, albo inną niż państwowa jednostką organizacyjną, **niezwłocznie** po otrzymaniu od wójta, burmistrza albo prezydenta miasta informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, może wystąpić do **wójta, burmistrza albo prezydenta miasta** z wnioskiem o **zwolnienie z obowiązku przeprowadzenia działań zaradczych**, jeżeli nie ma możliwości przeprowadzenia tych działań we własnym zakresie, w szczególności ze względów finansowych.
- **Wójt, burmistrz albo prezydent miasta**, w drodze decyzji, w terminie 30 dni od dnia złożenia ww. wniosku:
 - 1) **wyraża zgodę** na zwolnienie podmiotu władającego z przeprowadzenia działań zaradczych w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, i przeprowadza te działania zaradcze za ten podmiot albo
 - 2) **może odmówić** przeprowadzenia działań zaradczych w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, za podmiot władający, jeżeli:

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – możliwość zwolnienia z obowiązku ich przeprowadzenia

- a) te działania zaradcze mają zostać przeprowadzone w stosunku do IGO, którego obecność w środowisku nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, lub
 - b) eliminacja IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, nie wiąże się z kosztami wyższymi niż 25% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w dniu 1 stycznia roku, w którym podmiot władający otrzymał informację o stwierdzeniu obecności w środowisku tego IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę, lub
 - c) działania zaradcze dotyczą rośliny należącej do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, a powierzchnia zajmowana przez tę roślinę wynosi nie więcej niż 50% powierzchni nieruchomości, na której stwierdzono obecność tej rośliny, lub
 - d) podmiot ten nie wykazał, że nie ma możliwości przeprowadzenia tych działań zaradczych we własnym zakresie;
- 3) **odmawia** przeprowadzenia tych działań zaradczych za podmiot władający, jeżeli obecność na nieruchomości, którą włada ten podmiot, IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę, jest spowodowana **wprowadzeniem tego IGO do środowiska** przez **podmiot władający będący wnioskodawcą**.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – zasada „zanieczyszczający płaci”

- Jeżeli ww. **wnioskodawca / podmiot władający** spowodował **wprowadzenie danego IGO do środowiska**, **wójt, burmistrz albo prezydent miasta** niezwłocznie powiadamia o wprowadzeniu IGO do środowiska organy właściwe do przeprowadzenia działań zaradczych w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii / IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę.
- **Wójt, burmistrz albo prezydent miasta** może, na koszt ww. podmiotu władającego, przeprowadzić działania zaradcze, w przypadku gdy ww. podmiot władający **nie wystąpił** do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta z wnioskiem **o zwolnienie** z przeprowadzenia działań zaradczych ani **nie przeprowadził działań zaradczych** we własnym zakresie w terminie roku od dnia otrzymania informacji o wprowadzeniu do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii albo IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – udostępnianie nieruchomości

- Organ właściwy do przeprowadzenia działań zaradczych na nieruchomości, którą nie włada, określa, w drodze decyzji, **termin udostępnienia nieruchomości** przez podmiot władający oraz **zakres i sposób przeprowadzenia działań zaradczych** wobec IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii / Polski. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.
- **Podmiot władający udostępnia nieruchomości** oraz umożliwia przeprowadzenie działań zaradczych w terminie, zakresie i w sposób, które są określone w decyzji.
- Organowi właściwemu do przeprowadzenia działań zaradczych na nieruchomości, którą nie włada, przysługuje **prawo wstępu na tę nieruchomości** w celu przeprowadzenia działań zaradczych, jeżeli:
 - 1) nie można ustalić podmiotu władającego tą nieruchomością albo
 - 2) działania zaradcze wymagają natychmiastowego przeprowadzenia ze względu na możliwość zaistnienia nieodwracalnych skutków dla ochrony rodzimych gatunków lub siedlisk przyrodniczych, dla zdrowia ludzi lub dla gospodarki.
- W ww. 2 przypadkach nie stosuje się przepisów dot. wydawania decyzji przez organ właściwy do przeprowadzenia działań zaradczych. W 2-gim przypadku podmiot władający udostępnia nieruchomości organowi właściwemu do przeprowadzenia działań zaradczych na jego żądanie oraz umożliwia przeprowadzenie działań zaradczych wobec IGO.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – raportowanie

- Następujące podmioty: **właściwy dyrektor regionalnej dyrekcji PGL Lasy Państwowe, zarządcy nieruchomości** stanowiącej własność Skarbu Państwa / stanowiącej własność państwowej osoby prawnej, **podmioty władające** będące osobą fizyczną albo inną niż państwowa osobą prawną, albo inną niż państwowa jednostką organizacyjną, zawiadamiają **niezwłocznie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta** o **przeprowadzeniu działań zaradczych** we własnym zakresie.
- **Wójt, burmistrz albo prezydent miasta** składa **regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska** właściwemu ze względu na miejsce przeprowadzenia działań zaradczych **raport o przeprowadzonych działaniach zaradczych** na terenie gminy w postaci elektronicznej, w formacie danych oraz zgodnie ze wzorem udostępnionym przez GDOŚ, zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej, **do dnia 31 stycznia** za poprzedni rok kalendarzowy, w którym zostały przeprowadzone działania zaradcze (raport o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy składano po raz pierwszy za rok 2021).
- **Podmioty** przeprowadzające **działania zaradcze** **monitorują skuteczność** tych działań zaradczych i ich oddziaływanie na gatunki niedocelowe (inne niż IGO, w stosunku do których prowadzone są działania zaradcze).

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – raportowanie

<https://www.gov.pl/web/gdos/wzory-raportow-dla-gminy--inwazyjne-gatunki-obce>

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

O GDOŚ

Co robimy

Aktualności

Załatw sprawę

Prawo

Kontakt

Dla mediów

EN

[🏠](#) > [Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska](#) > [Co robimy](#) > [Ochrona przyrody](#) > [Inwazyjne gatunki obce \(IGO\)](#) > [Wzory raportów dla gminy](#)

[< Powrót](#)

Wzory raportów dla gminy

[Wzór przekazania zgłoszenia stwierdzenia obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski](#)

[Wzór raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy - w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski rozprzestrzenionego na szeroką skalę](#)

Wzór raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy w stosunku do IGO UE / IGO PL rozprzestrzenionego na szeroką skalę

Objaśnienia:

- nazwę IGO UE / IGO PL podaną w zgłoszeniu należy wpisać odpowiednio w polu B lub C
- uzupełnienie pól F, M i R nie jest wymagane
- liczbę okazji IGO lub powierzchnię zajmowaną przez IGO po przeprowadzeniu działań zaradczych należy wpisać odpowiednio w polu K lub L
- kursywą wyróżniono wskazówki do wypełnienia komórek tabeli

A	B	C	D	E	F	G	H
Lp	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Nazwa podmiotu przeprowadzającego działania zaradcze	Miejsce przeprowadzenia działań zaradczych	Miejsce przeprowadzenia działań zaradczych - plik shp lub współrzędne	Data rozpoczęcia działań zaradczych	Data zakończenia działań zaradczych
	<i>Należy wybrać nazwę gatunku z listy rozwijanej, jeżeli nazwa polska istnieje</i>	<i>Należy wybrać nazwę gatunku z listy rozwijanej</i>	<i>Należy podać: 'osoba fizyczna' a w przypadku innego podmiotu - jego nazwę</i>	<i>Np. nr działki ewidencyjnej, obręb, gmina, powiat, województwo lub identyfikator działki ewidencyjnej lub adres</i>	<i>Wskazane jest załączenie pliku shp lub podanie współrzędnych (układ PL-1992) punktu lub załamania granicy zajmowanej powierzchni IGO w oddzielnym arkuszu Excela lub np. w formie WKT, jeżeli te dane są dostępne</i>	<i>rok-miesiąc-dzień</i>	<i>rok-miesiąc-dzień W przypadku gdy działania zaradcze nie zostały zakończone, należy wpisać '00000000'</i>

Wzór raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy w stosunku do IGO UE / IGO PL rozprzestrzenionego na szeroką skalę

Objaśnienia:

- nazwę IGO UE / IGO PL podaną w zgłoszeniu należy wpisać odpowiednio w polu B lub C
- uzupełnienie pól F, M i R nie jest wymagane
- liczbę okazów IGO lub powierzchnię zajmowaną przez IGO po przeprowadzeniu działań zaradczych należy wpisać odpowiednio w polu K lub L
- kursywą wyróżniono wskazówki do wypełnienia komórek tabeli

I	J	K	L	M
Określenie środków zastosowanych w ramach działań zaradczych	Określenie środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów, które zostały zdegradowane, uszkodzone lub zniszczone przez IGO, wobec którego zastosowano te działania zaradcze	Minimalna liczba okazów lub powierzchnia zajmowana przez IGO po przeprowadzeniu działań zaradczych	Maksymalna liczba okazów lub powierzchnia zajmowana przez IGO po przeprowadzeniu działań zaradczych	Jednostka liczebności
<i>Wskazane jest podanie rodzaju podjętych działań zaradczych:</i> - eliminacja (pełne i trwałe usunięcie IGO)/ - kontrola (utrzymanie liczby osobników na jak najniższym poziomie)/ - izolacja (stwarzanie barier minimalizujących ryzyko rozprzestrzenienia się i rozprzestrzenienia populacji IGO poza opanowany zasięg) oraz opisanie zastosowanych środków				<i>Wskazane jest wybranie jednej z poniższych jednostek liczebności: długość zasiedlonego obiektu wyrażona w metrach, kępy, kolonie, osobnik, osobnik dorosły, osobnik młodociany, para, pędy, pędy kwiatostanowe, powierzchnia zasiedlona przez populację wyrażona w m², samica, samiec, stanowiska, zasiedlone drzewa, zasiedlone głazy/kamienie, zasiedlone pnie, zasiedlone zbiorniki wodne</i>

Wzór raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych na terenie gminy w stosunku do IGO UE / IGO PL rozprzestrzenionego na szeroką skalę

Objaśnienia:

- nazwę IGO UE / IGO PL podaną w zgłoszeniu należy wpisać odpowiednio w polu B lub C
- uzupełnienie pól F, M i R nie jest wymagane
- liczbę okazów IGO lub powierzchnię zajmowaną przez IGO po przeprowadzeniu działań zaradczych należy wpisać odpowiednio w polu K lub L
- kursywą wyróżniono wskazówki do wypełnienia komórek tabeli

N	O	P	Q	R
Określenie oddziaływania przeprowadzonych działań zaradczych na gatunki niedocelowe	Opis skuteczności przeprowadzonych działań zaradczych	Wysokość kosztów przeprowadzonych działań zaradczych	Wysokość kosztów środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów, które zostały zdegradowane, uszkodzone lub zniszczone przez IGO, wobec którego zastosowano działania zaradcze	Uwagi
		tys. zł	tys. zł	W tym miejscu można wpisać dodatkowe informacje niewymagane ustawą o gatunkach obcych.

Działania zaradcze wobec gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę – współpraca między podmiotami

- Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, regionalny dyrektor ochrony środowiska, dyrektor parku narodowego, dyrektor urzędu morskiego, Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego, dyrektor regionalnej dyrekcji PGL Lasy Państwowe, zarządcy nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa oraz podmioty sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi, przy przeprowadzaniu **działań zaradczych współpracują ze sobą** oraz z **Polskim Związkiem Łowieckim**.
- Współpraca, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:
 - 1) udostępnianie terenu lub
 - 2) wymianę informacji związanych z obecnością IGO w środowisku, lub
 - 3) przeprowadzanie działań zaradczych, lub
 - 4) przekazywanie informacji o przeprowadzonych działaniach zaradczych.
- Szczegółowe warunki i sposób współpracy określa porozumienie zawarte między ww. podmiotami.

Działania zaradcze wg rozporządzenia Rady Ministrów

Działania zaradcze w stosunku do **roślin IGO** (wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów):

- **środki fizyczne** – wykopywanie, wrywanie, koszenie, ścinanie, uszkodzanie, zbieranie, zaorywanie lub zacienianie tych roślin, ścinanie, uszkodzanie lub zbieranie części, z których te rośliny mogą się rozmnożyć, wypas zwierząt, zmianę stosunków wodnych, okrywanie, ściółkowanie, usuwanie wierzchniej warstwy gleby lub osadów dennych, odgradzanie, tworzenie stref buforowych dla tych roślin lub przetrzymywanie ich w obiektach izolowanych,
- **środki chemiczne** – stosowanie środków ochrony roślin wprowadzonych do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, na podstawie stosownych przepisów rozporządzenia PE i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG, lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 rozporządzenia nr 1107/2009, lub stosowanie innych środków chemicznych zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi środków biobójczych

Działania zaradcze wg rozporządzenia Rady Ministrów

Działania zaradcze w stosunku do **zwierząt IGO**:

- **środki fizyczne** – odłów ręczny lub przy użyciu narzędzi, w szczególności czerpaków, pułapek żywołownych lub sieci stawnych, niszczenie jaj lub form rozwojowych, a w przypadku bezkręgowców także postaci dorosłych, elektropołów, odstrzał z broni palnej, dekapitacja po uprzednim ogłuszeniu – w przypadku ryb, zamrażanie – w przypadku skorupiaków lub mięczaków, porażanie prądem – w przypadku ryb, skorupiaków lub mięczaków, odgradzanie lub przetrzymywanie tych zwierząt w obiektach izolowanych, w tym w azylach dla zwierząt,
- **środki chemiczne** – stosowanie środków farmakologicznych, środków ochrony roślin wprowadzonych do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, na podstawie stosownych przepisów rozporządzenia nr 1107/2009, lub pozwolenia na handel równoległy, o którym mowa w art. 52 rozporządzenia nr 1107/2009, lub stosowanie innych środków chemicznych zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi środków biobójczych

Działania zaradcze wg rozporządzenia Rady Ministrów

Działania zaradcze w stosunku do **roślin IGO lub zwierząt IGO** przeprowadza się w następujących warunkach:

- środki fizyczne i środki chemiczne dostosowuje się do charakterystyki danego IGO oraz do miejsca i terminu podejmowania tych działań;
- środki fizyczne i środki chemiczne stosuje się pojedynczo albo łącznie, aż do osiągnięcia celu tych działań;
- środki fizyczne i środki chemiczne stosuje się w taki sposób, aby nie doszło do przypadkowego rozprzestrzenienia się tych IGO, w tym na skutek przemieszczania podłoża zawierającego ich okazy;
- odzież roboczą, narzędzia, maszyny oraz środki transportu oczyszcza się z IGO – po ich użyciu.

Działania zaradcze w stosunku do **roślin IGO** przeprowadza się:

- w miarę możliwości w początkowej fazie ich rozwoju, a zwłaszcza przed ich kwitnieniem lub owocowaniem;
- w pierwszej kolejności stosuje się środki fizyczne, a w przypadku gdy zastosowanie wyłącznie środków fizycznych nie byłoby skuteczne stosuje się środki chemiczne

Działania zaradcze wg rozporządzenia Rady Ministrów

Jeżeli usunięte **rośliny IGO**:

- 1) **pozostają w miejscu ich usunięcia** – pozostawia się je na podłożu lub miesza z podłożem, przy czym:
 - w przypadku gdy usunięte rośliny należące do IGO zawierają nasiona – nasiona lub części roślin wraz z nasionami zakopuje się na głębokość minimum 0,5 m; warunek ten nie dotyczy roślin należących do IGO oznaczonych symbolem (1) w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w załączniku nr 2 do rozporządzenia (rośliny, które nie rozmnażają się w Polsce za pomocą nasion, np. rdestowce),
 - w przypadku gdy usunięte rośliny należące do IGO zawierają części inne niż nasiona, z których rośliny te mogą się rozmnożyć – odizolowuje się te części od podłoża oraz zabezpiecza przed rozprzestrzenieniem się, w szczególności przez przykrycie siatką przytwierdzaną do podłoża;
- 2) **będą transportowane** poza miejsce ich usunięcia – w przypadku gdy mogą się rozmnożyć – zabezpiecza się je na czas transportu oraz przetwarzania, w szczególności przez kompostowanie, biofermentację metanową, składowanie lub termiczne przekształcanie, w tym suszenie lub spalanie.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- Kontrole urzędowe* są przeprowadzane przez:
 - 1) **granicznych lekarzy weterynarii** w punktach kontroli granicznej – w odniesieniu do:
 - a) **zwierząt** należących do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzających zagrożenie dla Polski i **niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od zwierząt** należących do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii oraz IGO stwarzających zagrożenie dla Polski,
 - b) **materiału biologicznego pochodzącego od zwierzęcia** (nasienie, oocyty i zarodki przeznaczone do sztucznego rozrodu; jaja wylęgowe) należącego do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski – podlegających weterynaryjnej kontroli granicznej;
 - 2) **wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa** – w odniesieniu do **roślin** należących do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, podlegających kontroli, o której mowa w art. 47 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2017/625 (kontrola roślin w punkcie kontroli granicznej, w przypadku których wprowadzanie na terytorium Unii wymaga świadectwa fitosanitarnego)

**w rozumieniu art. 47 rozporządzenia nr 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) (...) – skrócona nazwa – art. 47 określa kategorie zwierząt i towarów podlegających kontrolom urzędowym w punktach kontroli granicznej*

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Organy celne** przeprowadzają kontrole przemieszczania o charakterze niehandlowym z terytorium państwa trzeciego:

- 1) **zwierząt domowych towarzyszących podróżnym**, o których mowa w art. 24b ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, należących do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzających zagrożenie dla Polski;
- 2) **roślin** należących do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzających zagrożenie dla Polski, jeżeli nie podlegają kontroli, o której mowa w art. 47 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2017/625.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Kontrole**, o których mowa:

- 1) w art. 47 ust. 1 rozporządzenia nr 2017/625, obejmują weryfikację, czy przywożone z terytorium państwa trzeciego gatunki roślin i zwierząt są umieszczone **na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski** oraz objęte **zezwoleнием** na odstępstwo od zakazu przywozu na terytorium RP lub wywozu z terytorium RP;
- 2) powyżej (art. 27 ustawy o gatunkach obcych), obejmują weryfikację, czy przywożone z terytorium państwa trzeciego gatunki roślin i zwierząt są umieszczone:
 - a) **w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii** oraz objęte **zezwoleнием** na odstępstwo od zakazu wprowadzania na terytorium Unii, w tym przemieszczania tranzytem pod nadzorem celnym,
 - b) **na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski** oraz objęte **zezwoleнием** na odstępstwo od zakazu przywozu na terytorium RP lub wywozu z terytorium RP.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- W przypadku gdy kontrola wykaże, że IGO **nie jest objęty zezwoleniem** na odstępstwo od zakazu **organ celny cofa** ten IGO poza obszar celny Unii Europejskiej.
- **Koszty** cofnięcia IGO ponosi **podmiot dokonujący przywozu** tego IGO.
- Ww. organy (graniczni lekarze weterynarii, wojewódzcy inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa, organy celne) niezwłocznie informują **Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska** o **przywozie** IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii na obszar celny Unii Europejskiej lub **cofnięciu** IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii poza ten obszar.
- Organem, któremu **powierza się zatrzymane towary**, zgodnie z art. 15 ust. 5 rozporządzenia nr 1143/2014, jest **organ celny**.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Organ celny**, któremu powierzono zatrzymane towary, powiadamia o zatrzymaniu IGO:
 - 1) **regionalnego dyrektora ochrony środowiska** właściwego ze względu na miejsce zatrzymania IGO będącego **rośliną** albo **materiałem biologicznym pochodzącym od zwierzęcia**;
 - 2) **powiatowego lekarza weterynarii** właściwego ze względu na miejsce zatrzymania IGO będącego **zwierzęciem** albo **materiałem biologicznym pochodzącym od zwierzęcia**;
 - 3) **wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa** właściwego ze względu na miejsce zatrzymania IGO będącego **rośliną**.
- **IGO**:
 - 1) będący **rośliną** albo **materiałem biologicznym pochodzącym od zwierzęcia** – podlega **zniszczeniu**;
 - 2) będący **zwierzęciem** – podlega niezwłocznie **badaniu klinicznemu**, jeżeli jest to możliwe, oraz **wstępnej ocenie ryzyka** stwarzanego przez to zwierzę dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Regionalny dyrektor ochrony środowiska**, w drodze decyzji, nakazuje podmiotowi dokonującemu przywozu **rośliny** albo **materiału biologicznego pochodzącego od zwierzęcia**, **zniszczenie** tej rośliny albo tego materiału.
Koszty zniszczenia ponosi **podmiot dokonujący przywozu** tej rośliny albo tego materiału. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu. W decyzji określa się sposób zniszczenia rośliny albo materiału biologicznego pochodzącego od zwierzęcia.
- **Badanie kliniczne** oraz **wstępna ocena ryzyka** stwarzanego przez zwierzę dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt są przeprowadzane przez **powiatowego lekarza weterynarii**. Wyniki tego badania i tę ocenę powiatowy lekarz weterynarii przekazuje organowi celnemu.
- W przypadku gdy **powiatowy lekarz weterynarii** stwierdzi, że **zwierzę stwarza zagrożenie** dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt lub **niemożliwy jest transport** tego zwierzęcia, **organ celny** przekazuje informacje w tym zakresie właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Regionalny dyrektor ochrony środowiska**, w drodze decyzji, nakazuje podmiotowi dokonującemu przywozu zwierzęcia poddanie tego zwierzęcia **uśmierceni**u. **Koszty** uśmiercenia zwierzęcia ponosi **podmiot dokonujący przywozu** tego zwierzęcia. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.
- Uśmiercenia dokonuje się z wykorzystaniem metod niepowodujących u zwierzęcia możliwego do uniknięcia bólu, dystresu lub cierpienia.
- Uśmiercenia dokonuje **lekarz weterynarii**, który uzyskał prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- IGO będący zwierzęciem może zostać przekazany przez **organ celny** do Centralnego Azylu dla Zwierząt, azylu dla zwierząt albo ogrodu zoologicznego na koszt podmiotu dokonującego przywozu.
- **Organ celny** przy przekazywaniu IGO będącego zwierzęciem do ww. podmiotów współpracuje z Centralnym Azylem dla Zwierząt lub podmiotami prowadzącymi azyl dla zwierząt lub ogród zoologiczny. Współpraca ta polega w szczególności na:
 - 1) odbiorze i transporcie zwierzęcia przez Centralny Azyl dla Zwierząt lub podmioty prowadzące azyl dla zwierząt albo ogród zoologiczny;
 - 2) przekazywaniu informacji dotyczących zwierzęcia, w tym o:
 - poniesionych kosztach jego transportu, wyżywienia, opieki weterynaryjnej nad nim, jego kwarantanny lub izolacji, znakowania lub uśmiercenia, w tym utylizacji zwłok,
 - uśmierceniu albo padnięciu zwierzęcia.
- Za odbiór i transport IGO będącego zwierzęciem odpowiada podmiot, do którego to zwierzę zostanie przekazane.

Kontrole dotyczące IGO pochodzącego z terytorium państwa trzeciego

- **Podmiot dokonujący przywozu IGO** będącego zwierzęciem ponosi koszty **utrzymywania tego zwierzęcia** w Centralnym Azylu dla Zwierząt, azylu dla zwierząt albo ogrodzie zoologicznym do czasu:
 - 1) prawomocnego orzeczenia o przepadku tego zwierzęcia na rzecz Skarbu Państwa;
 - 2) zrzeczenia się tego zwierzęcia na rzecz Skarbu Państwa.
- **Organ celny** ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa powyżej, uwzględniając poniesione koszty transportu, wyżywienia, opieki weterynaryjnej, kwarantanny lub izolacji, znakowania lub uśmiercenia, w tym utylizacji zwłok.

Administracyjne kary pieniężne

- **Podmiot**, który narusza:
 - 1) zakaz, o którym mowa w art. 7 ust. 1, wprowadzając do środowiska lub przemieszczając do środowiska IGO stwarzający zagrożenie dla Polski,
 - 2) zakazy, o których mowa w art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1143/2014 (zakazy obowiązujące w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii),
 - 3) zakazy, o których mowa w art. 7 ust. 2 (zakazy obowiązujące w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski)– podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości do 1 000 000 zł.
- Administracyjną karę pieniężną wymierza **regionalny dyrektor ochrony środowiska** właściwy ze względu na miejsce naruszenia.

Administracyjne kary pieniężne

- **Regionalny dyrektor ochrony środowiska** wymierza administracyjną karę pieniężną, uwzględniając:
 - 1) środki konieczne do wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez gatunek obcy, którego dotyczyło naruszenie;
 - 2) środki niezbędne do przywrócenia środowiska do stanu sprzed wyrządzenia szkody przez gatunek obcy, którego dotyczyło naruszenie;
 - 3) nakłady poniesione przez organy administracji publicznej na działania podjęte w celu usunięcia następstw naruszeń;
 - 4) wcześniejsze przypadki popełnienia któregośkolwiek z naruszeń;
 - 5) okoliczności naruszenia, w szczególności związane z potrzebą ochrony życia lub zdrowia, oraz czas trwania tego naruszenia;
 - 6) stopień przyczynienia się strony, na którą jest nakładana administracyjna kara pieniężna, do powstania naruszenia;
 - 7) działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia;
 - 8) wysokość korzyści, którą strona osiągnęła, lub straty, której uniknęła w wyniku naruszenia;
 - 9) w przypadku osoby fizycznej – warunki osobiste strony, na którą administracyjna kara pieniężna jest nakładana.

Przepisy karne

Przestępstwa

- Kto:
 - 1) narusza zakaz, o którym mowa w art. 7 ust. 1, wprowadzając do środowiska lub przemieszczając do środowiska IGO stwarzający zagrożenie dla Polski,
 - 2) narusza zakazy, o których mowa w art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1143/2014 (zakazy obowiązujące w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii),
 - 3) narusza zakazy, o których mowa w art. 7 ust. 2 (zakazy obowiązujące w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski),
 - 4) wykonuje czynności objęte stosownym zezwoleniem na odstępstwo od zakazów, z naruszeniem warunków, sposobu, miejsca i czasu ich wykonywania określonych w tych zezwoleniach, w tym warunków wykonania czynności niezbędnych do zmniejszenia ryzyka ucieczki lub rozprzestrzenienia się IGO objętego tymi zezwoleniami,
 - 5) wbrew wymaganiom określonym w przepisach art. 12 ust. 1, 2 lub 4 sprzedaje albo przekazuje zwierzę lub roślinę podmiotowi, który nie uzyskał zezwolenia na odstępstwo od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 1 lit. b oraz d rozporządzenia nr 1143/2014, lub zezwolenia na odstępstwo od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2 i 3,

Przepisy karne

Przestępstwa

6) wbrew obowiązkowi określone w art. 12 ust. 5 nie poddaje uśmierceniu zwierzęcia lub nie unieszkodliwia rośliny w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie się tego zwierzęcia lub tej rośliny

– podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

- Jeżeli sprawca ww. czynu określonego działa **nieumyślnie**, podlega **grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.**
- W przypadku skazania za przestępstwo określone powyżej sąd może orzec przepadek przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz gatunku obcego pochodzącego z przestępstwa.

Przepisy karne

Wykroczenia

- Kto:
 - 1) narusza zakaz, o którym mowa w art. 7 ust. 1, wprowadzając do środowiska lub przemieszczając w środowisku gatunek obcy inny niż IGO stwarzający zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzający zagrożenie dla Polski,
 - 2) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 28 ust. 2 nie przedstawia podczas kontroli, o której mowa w art. 47 ust. 1 rozporządzenia nr 2017/625, zezwolenia na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 7 ust. 2 pkt 1, albo zezwolenia na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1143/2014, w przypadku wwożenia do Unii Europejskiej lub wywożenia poza obszar celny Unii Europejskiej IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, lub nie dołącza tego zezwolenia do zgłoszenia celnego, a w przypadku gdy zgłoszenie celne jest dokonywane w formie ustnej – nie przedstawia tego zezwolenia bez wezwania organowi celnemu podczas dokonywania zgłoszenia celnego,
 - 3) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 7 ust. 4, nie dokonuje eliminacji gatunku obcego ze środowiska po zakończeniu jego użytkowania w sposób uniemożliwiający jego późniejsze rozprzestrzenienie się,

Przepisy karne

Wykroczenia

- 4) wbrew obowiązkom określonym w art. 11 ust. 1:
 - a) zatrzymuje zwierzę do jego naturalnej śmierci, nie posiadając zezwolenia na odstąpienie od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 1 lit. b oraz d rozporządzenia nr 1143/2014, albo zezwolenia na odstąpienie od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2 i 3, albo
 - b) nie przekazuje zwierzęcia podmiotowi, który uzyskał zezwolenie na odstąpienie od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 1 lit. b oraz d rozporządzenia nr 1143/2014, podmiotowi, który posiada zezwolenie na odstąpienie od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2 i 3, do Centralnego Azylu dla Zwierząt albo do azylu dla zwierząt, albo
 - c) nie poddaje zwierzęcia uśmierceniu,
- 5) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 12 ust. 3, nie zapewnia przetrzymywania i przemieszczania zapasu IGO w obiekcie izolowanym lub nie podejmuje niezbędnych środków uniemożliwiających rozmnażanie się lub ucieczkę IGO objętego tym zapasem IGO,
- 6) nie oznakowuje zwierzęcia należącego do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski lub nie dokumentuje indywidualnych cech takiego zwierzęcia zgodnie z art. 14,

Przepisy karne

Wykroczenia

- 7) wbrew obowiązкови określoneu w art. 14 ust. 10, nie przekazuje, w terminie określonym w tym przepisie, organowi, który wydał zezwolenie, kopii zaświadczenia o wszczepieniu mikroczipa albo kopii dokumentu potwierdzającego wszczepienie mikroczipa, zawierającego numer wszczepionego mikroczipa
- podlega karze aresztu albo grzywny.
- W przypadku ukarania za wykroczenie określone powyżej sąd może orzec przepadek przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia oraz gatunku obcego pochodzącego z wykroczenia, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

Przepisy karne

- **Sąd** doręcza odpis prawomocnego **orzeczenia o przepadku** gatunku obcego (w przypadku skazania za przestępstwo / ukarania za wykroczenie) **regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska** właściwemu ze względu na miejsce przetrzymywania gatunku obcego.
- **Regionalny dyrektor ochrony środowiska** właściwy ze względu na miejsce przetrzymywania gatunku obcego, którego przepadek orzekł sąd, wyznacza, w drodze decyzji, **termin przekazania** tego gatunku obcego oraz **podmiot**, któremu zostanie przekazany gatunek obcy:
 - 1) spełniający warunki określone w:
 - a) art. 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1143/2014 – w przypadku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii,
 - b) art. 8 ust. 8 – w przypadku IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski;
 - 2) dający rękojmię przetrzymywania gatunku obcego w warunkach zapewniających jego dobrostan – w przypadku gatunku obcego innego niż IGO stwarzający zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzający zagrożenie dla Polski.

Przepisy karne

- Jeżeli nie można wyznaczyć podmiotu, któremu zostanie przekazany gatunek obcy, **regionalny dyrektor ochrony środowiska** zarządza, w drodze decyzji, na koszt skazanego albo ukaranego **uśmiercenie zwierzęcia lub unieszkodliwienie rośliny** w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie się tego zwierzęcia lub tej rośliny. W decyzji określa się termin uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny.
- Koszty transportu lub utrzymywania gatunku obcego do czasu przekazania podmiotowi, o którym mowa powyżej, albo uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny **ponosi skazany albo ukarany**.
- Ww. koszty określa regionalny dyrektor ochrony środowiska w decyzji, o której mowa powyżej.

Azyle dla zwierząt

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.)

- ✓ Wprowadzenie **definicji azylu dla zwierząt** (art. 5):
- 1e) azyl dla zwierząt – ośrodek, w którym przetrzymuje się żywe zwierzęta:
- a) gatunków obcych,
 - b) gatunków CITES (podlegających ochronie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi),
 - c) gatunków niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi,
 - d) gatunków objętych ochroną gatunkową, które są niezdolne do życia w środowisku przyrodniczym.

Azyle dla zwierząt

Ustawa o ochronie przyrody

✓ Wprowadzenie przepisów umożliwiających tworzenie azyli dla zwierząt (dodanie art. 76a-76c)

- Utworzenie i prowadzenie azylu dla zwierząt wymaga uzyskania **zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska**.
- Zezwolenie wydaje się po zasięgnięciu **opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska** właściwego ze względu na miejsce położenia azylu dla zwierząt, na wniosek strony (szczegóły co powinien zawierać wniosek zostały określone w ustawie).
- Zezwolenie jest wydawane na **czas nieokreślony** (szczegóły co zawiera zezwolenie zostały określone w ustawie).
- Działalność azylu dla zwierząt może być dofinansowywana, w tym ze środków regionalnego dyrektora ochrony środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Azyle dla zwierząt

- Azyl dla zwierząt:
 - 1) zapewnia warunki utrzymywania zwierząt zgodne z biologią danego gatunku zwierząt i ich stanem fizjologicznym, zapewniające swobodę ruchu i wypoczynek w czasie zgodnym z ich aktywnością życiową;
 - 2) spełnia warunki, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1143/2014 – w przypadku utrzymywania IGO stwarzających zagrożenie dla Unii oraz warunki, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy o gatunkach obcych – w przypadku utrzymywania IGO stwarzających zagrożenie dla Polski;
 - 3) ma wyodrębnione pomieszczenia przeznaczone na kwarantannę zwierząt oraz separację osobników agresywnych.
- Zwierząt przetrzymywanych w azylu dla zwierząt **nie rozmnaża się**.

Azyle dla zwierząt

- Podmiot, który uzyskał zezwolenie ma **obowiązek**:
 - 1) **przyjmować okazy zwierząt**, w szczególności:
 - a) zatrzymane przez właściwe organy,
 - b) w stosunku do których orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa,
 - c) znalezione w środowisku przyrodniczym,
 - d) wymagające zapewnienia im odpowiednich warunków funkcjonowania
 - w takim zakresie, w jakim pozwalają na to warunki przetrzymywania zwierząt w danym azylu dla zwierząt;
 - 2) **prowadzić ewidencję** przetrzymywanych zwierząt;
 - 3) składać **regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska** właściwemu ze względu na miejsce położenia azylu dla zwierząt **roczne sprawozdanie** z prowadzonej działalności **w terminie do dnia 31 marca** za rok następujący po roku, za który jest składane to sprawozdanie.
- **Kontrole** azyli dla zwierząt przeprowadza właściwy miejscowo **regionalny dyrektor ochrony środowiska** (przepisy analogiczne jak w przypadku kontroli ogrodów zoologicznych / ośrodków rehabilitacji dla zwierząt).

Akty prawne dotyczące gatunków obcych

- **ustawa** z dnia 4 listopada 2022 r. o **Centralnym Azylu dla Zwierząt** (Dz. U. poz. 2375)

Określa:

- zadania oraz organizację Centralnego Azylu dla Zwierząt, a także zasady przyjmowania zwierząt do Centralnego Azylu dla Zwierząt i postępowania z nimi
- Centralny Azyl jest ośrodkiem, w którym czasowo przetrzymuje się żywe zwierzęta należące do (I grupa):
 - 1) inwazyjnych gatunków obcych;
 - 2) gatunków CITES;
 - 3) gatunków niebezpiecznych;
 - 4) gatunków chronionych.

Centralny Azyl dla Zwierząt

- W Centralnym Azylu jest możliwe także czasowe przetrzymywanie żywych zwierząt należących do (II grupa):

- 1) gatunków obcych w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 1143/2014, niebędących inwazyjnymi gatunkami obcymi ani zwierzętami gospodarskimi w rozumieniu przepisów ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;
- 2) gatunków dzikich zwierząt niebędących gatunkami CITES, co do których odrębne przepisy weterynaryjne przewidują zakaz lub ograniczenia przywozu, tranzytu lub handlu;
- 3) zwierząt uzyskanych w wyniku krzyżowania gatunków zwierząt, o których mowa w przepisach ustawy o ochronie przyrody.

Centralny Azyl dla Zwierząt

- Zadania Centralnego Azylu:
 - 1) transport i czasowe przetrzymywanie okazów gatunków zwierząt z I grupy, przekazanych przez organy celne lub organy Policji;
 - 2) transport i czasowe przetrzymywanie okazów gatunków zwierząt z I grupy, przekazanych przez organy administracji publicznej, podmioty i jednostki inne niż wymienione w pkt 1, po uzyskaniu zgody Dyrektora Centralnego Azylu;
 - 3) czasowe przetrzymywanie okazów gatunków zwierząt z II grupy, przekazanych przez organy celne, organy Policji lub organy administracji publicznej, po uzyskaniu zgody Dyrektora Centralnego Azylu;
 - 4) poddawanie zwierząt przyjętych do Centralnego Azylu kwarantannie lub izolacji;
 - 5) znakowanie zwierząt, wobec których nie dopełniono takiego obowiązku;
 - 6) wprowadzanie do środowiska przyrodniczego zwierząt przetrzymywanych w Centralnym Azylu;
 - 7) przekazywanie zwierząt przetrzymywanych w Centralnym Azylu innym podmiotom publicznym i prywatnym w kraju i za granicą;
 - 8) humanitarne traktowanie zwierząt przetrzymywanych w Centralnym Azylu.

Centralny Azyl dla Zwierząt

- W Centralnym Azylu:

- 1) zapewnia się opiekę weterynaryjną oraz warunki przetrzymywania zwierząt zgodne z biologią danego gatunku zwierząt i ich stanem fizjologicznym, zapewniające swobodę ruchu i wypoczynek w czasie zgodnym z ich aktywnością życiową;
- 2) w miejscu, w którym przetrzymuje się zwierzęta należące do gatunków niebezpiecznych, są spełnione warunki, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
- 3) w miejscu, w którym przetrzymuje się zwierzęta należące do inwazyjnych gatunków obcych, są spełnione wymogi obiektu izolowanego;
- 4) są wyodrębnione pomieszczenia przeznaczone na kwarantannę oraz izolację zwierząt.

W odniesieniu do przetrzymywanych w Centralnym Azylu zwierząt należących do gatunków niebezpiecznych oraz inwazyjnych gatunków obcych stosuje się system ciągłego nadzoru, środki uniemożliwiające ucieczkę zwierząt oraz inne środki niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa ludziom i innym zwierzętom.

Planowane utworzenie Centralnego Azylu dla Zwierząt to koniec 2028 r.

Dziękuję za uwagę!

karolina_mazurska@o2.pl

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA
Al. Jerozolimskie 136; 02-305 Warszawa
www.gov.pl/gdos

Współfinansowano w ramach projektu nr FENX.01.05-IW.01-0102/24
pn. **Wdrażanie Planu działań dla priorytetowych dróg przenoszenia inwazyjnych gatunków
obcych ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie na
Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.**

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

